

קומי אורי

דברים על הזמן הזה

ו

אייר תשס"ו

יוצא לאור ע"י תנועת

קוממט
רוח וגבורה לישראל יהודית

02-9974424/5/6

פקס: 02-9974427

kmm613@gmail.com

לקבלת מנוי, לתגובות ולהארות על קובץ זה

בכתובתנו: kumiori@gmail.com.

להקדשת שיעורים: 02-9974424/5/6

פקס: 02-9974427.

מערכת: הרב משה חביב, הרב אהרן טרופ,

הרב עידו יעקובי, ישי קרוב ויאיר קרטמן.

ראש מערכת: ר' משה (מוסא) כהן.

עריכה: ישי קרוב.

עיצוב: דוד הרשקופ 02-9978977.

הפקה: יונתן וסרטיל, נתנאל יעקובי, שלמי רוזנטל ויוסי שטרן.

חברת זו יוצאת

לע"נ

בלהה בת אביגדור ז"ל

נלב"ע י"ח באייר תשנ"ט

תנצב"ה

תוכן העניינים

5.....מאמר מערכת

9.....שועלים מהלכים בו 🌀 הרב שלמה גורן זצ"ל

האם הבית השלישי מותנה בביאת המשיח? • מהן תקופות היסוד בהיסטוריה של עם ישראל? • הרב גורן על שמן המשחה, על אריה ועל ריבונות • בנוסף, מצורפים קטעים מיומנו, הרואים אור לראשונה, בתארו את המערכה על שחרורה של ירושלים •

20.....הגבורה היא הנס 🌀 הרב דב ליאור

כיצד נחגוג את יום העצמאות אחרי גוש-קטיף ועמונה? • מתוך שיחה עם הרב ליאור על בני תורה, על בית מקדש ועל מוזיקה •

25.....לבירור דרכנו 🌀 הרב זלמן ברוך מלמד

כיצד ישנם פערים גדולים בין תלמידי הרצי"ה • האם לשים סרט שחור על הדגל? • הרב מלמד על מסירות נפש, על חינוך ועל מוסר •

32.....דרך-ארץ בדרך אל ארץ-ישראל 🌀 הרב אליקים לבנון

מה הכיוון שה' רוצה שנלך בו? • האם עלינו לצפות לניסים? • הרב לבנון על קהילתיות, על יום העצמאות ועל "פעמונים" •

36.....אומנות ההסברה של רבנו 🌀 הרב חיים ישראל שטיינר

מה כתב הרב קוק על בנו הרב צבי יהודה? • מהי נקודת המפנה בהתנחלות הראשונה בשומרון? • הרב שטיינר על דרכו של הרב צבי יהודה במפעל ההתיישבות •

43.....הפרעות בתקשורת 🌀 הרב ברוך כהנא

עלינו להכיר בעובדה שדרכי ההשפעה המקובלות חסומות בפנינו • הרב ברוך כהנא מתווה נתיב לתשובה, לתפילה ולשמירת הלשון •

47.....הדרך לגאולה רצופה סכנות 🌀 הרב שי סימינובסקי

מהם הרבדים המרכיבים את ימי ספירת העומר? • מה מלמד רבי עקיבא לדורנו? • הרב סימינובסקי על הנחש הקדמוני, על רוממות ועל ייאוש •

רוח סערה או בנחת רוח הרב יהודה מלמד50

מיהם תלמידי אליהו הנביא בדורנו? • מה יסוד המחלוקת בין הרב קוק לעדה החרדית? • הרב מלמד בסקירה על תפיסות, על שורשי נשמות ועל אמון •

מבחן הנאמנות הרב אהרן טרופ60

הכיפה הסרוגה אינה אחידה • כמה סוגים מרכיבים אותה? • הרב טרופ בניתוח מגמות בציבור הדתי-לאומי • על תודעה ועל תקווה •

להיות פעיל, אבל ירושלמי הרב אברהם יעקב שרייבר71

היכן מצוי המרכז התרבותי של עם ישראל • היכן מרכז הכובד - התערות או התבדלות? • הרב שרייבר על גטאות, על מאבק ועל בוקר טוב •

מצבע על הדופק75

התכנסנו כמה חברים לדבר על רגשות, על תחושות ועל מחשבות ביחסינו למדינת ישראל שאחרי גוש-קטיף ועמונה, ומתוך כך ליום העצמאות •

פעילויות קוממיות79

מאמר מערכת אייר תשס"ו

הנשמות

היפות

פרכי

החיים

ממכון

מקדש

אל

ישאבו

טלם

הראי"ה
קוק, לוח
"ארץ"
הצבי" אייר
תרע"ב

רחובות, בני ברק. על לוחות המודעות תמונה של הרב חיים קנייבסקי. מעליה "פסק הלכה - על כל איש מכל חוג ועדה להצביע ג"י".

גיליון "אל המעיין" ערב שבת לפני הבחירות - "ואני פוסק הלכה על כל אחד להצביע ש"ס" - כך הרב עובדיה יוסף.

הרב אברהם שפירא מפרסם בעיתון "בשבע" - "על כולנו לתמוך ולהשפיע ט"ב".

התורה עניין לה בכל מה שקורה במציאות - ממעשה המצוות ועד למעשה הפוליטי.

בחוברת זו נגענו במערכת הבחירות שעברה עלינו, מנקודת מבט תורנית, במשמעות של התוצאות לגבינו ובנסיון להבין מה עלינו לעשות מכאן ולהבא. בפרסום ראשון מובא כאן מאמר של הרב שלמה גורן זצ"ל על יום ירושלים, וכן פרקים מיומנו על המלחמה לשחרורה. הרב אליקים לבנון כתב על דרכי החיבור לעם ישראל. הרב חיים שטיינר כתב על דרכו של הרב צבי יהודה במפעל ההתיישבות, והרב זלמן מלמד נגע בדרכי המאבק על שלמות הארץ. בניתוחי מגמות בציבור הדתי-לאומי עסק הרב אהרון טרופ. בבחינת היחס לשלטון העכשווי עסק הרב יהודה מלמד. הרב ברוך כהנא עסק בתפקידה של התקשורת ובהתמודדות איתה, והרב אברהם יעקב שרייבר עסק במשימה המרכזית עלינו לעסוק בה. כמו כן מופיע מאמר לימי ספירת העומר של הרב שי סימינובסקי ושו"ת בענייני יום העצמאות של הרב דב ליאור. בסוף הגיליון מתפרסם רב-שיח, "אצבע על הדופק" - דיון בנסיון לבדוק היכן כל אחד ממקם את עצמו ביחס למדינת ישראל.

וגאלנו גאולה שלמה מהרה למען שמך

המערכת

גיליון חודש סיוון
יעסוק בנושא
תורה
ותורת ארץ-ישראל

שועלים מהלכים בו

האם הבית השלישי מותנה בביאת המשיח? ☉ מהן תקופות היסוד בהיסטוריה של עם ישראל? ☉ הרב גורן זצ"ל על שמן המשחה, על אריה ועל ריבונות ☉ בנוסף, מצורפים קטעים מיומנו, הרואים אור לראשונה, בתארו את המערכה על שחרורה של ירושלים ☉

שחרור מטרומה גלותית

מאז חורבן בית-המקדש השני, לא היה העם היהודי בארץ ובתפוצות חזור שמחה עילאית כביום שחרורה של ירושלים במלחמת ששת-הימים. הבשורה על כניסת צבא הגנה

לישראל לחומות העיר העתיקה של ירושלים, שחרור הר-הבית והכותל המערבי, הוציאה את העם היהודי בכל קצווי תבל מן הטראומה הגלותית בת אלפיים שנה, הפיחה

הרב שלמה גורן זצ"ל

הרב הראשי לישראל לשעבר

בלבותיהם של שרידי החרב ותאי הגזים חזון ותקווה, והעניקה להם גאווה לאומית ברמה שלא היתה כמותה מאז ומעולם.

מי שאוזניו היו כרויות ולבו פתוח, שמע וחש את משק המהפך ההיסטורי שהתרחש לנגד עיניו, ביומה הגדול של ירושלים, כמו ששנו רבותינו חכמי האגדה (פסיקתא רבתי פל"ו): "שנו רבותינו בשעה שמלך המשיח נגלה, בא ועומד על הגג של בית המקדש והוא משמיע להם לישראל ואומר: 'ענוים הגיע זמן גאולתכם, ואם אין אתם מאמינים ראו באורי שזרח עליכם שנאמר: 'קומי אורי כי בא אורך וכבוד ה' עליך זרח... והלכו גוים לאורך, ומלכים לנגה זרחך'" (ישעיהו ס, א-ג). במבט לאחור נדמה היה לנו כאילו שמענו מחומות הר-הבית את הבשורה: הגיע זמן גאולתכם. וחשנו כאילו יצאנו מתקופת הגלות החשוכה לחרות עולם.

תולדות ימיו של העם היהודי מתחלקים לארבע תקופות יסוד, כל תקופה משתרעת על פני 400-1,000 שנים בקירוב. על אף המגוונים השונים שהתרחשו בכל אחת מארבע התקופות עצמן, קיים מכנה משותף למעמדה ההלכתי והנבואי ולאופיה ההיסטורי של כל אחת מארבע התקופות הללו.

התקופה הראשונה היא תקופת השופטים. היא משתרעת על 394 שנים, מיהושע בן-נון שהיה השופט הראשון בישראל, עד שמואל הרמתי הנביא והרואה, השופט ה-16 והאחרון בהיסטוריה התנכ"ית. זה בהנחה כי יהושע כיהן במעמד של שופט ולא כמלך, כמו שמשמע מספר הזרות הקדום "סדר עולם רבא" לר' יוסי, (פי"ב), שבו נמנה יהושע בן-נון כשופט ראשון בישראל. כן יש להוכיח ממדרש-רבה ויקרא (פכ"ו ז), שם נאמר: "מלמד שהראהו הקב"ה למשה רבינו דור דור ושופטיו, דור דור ומלכיו, דור דור ומנהיגיו וכו'. והראהו שאול ובניו נופלים בחרב. אמר לפניו מלך ראשון שיעמוד על בניך ידקר בחרב!" משתמע מזה ששאול הוא המלך הראשון שעמד על ישראל.

שיטה זו נוגדת לכאורה את דברי הרמב"ם בהלכות מלכים (פ"א ה"ג) שכותב: "אין מעמידין מלך בתחילה אלא על פי בית דין של שבעים זקנים ועל פי נביא, כיהושע שמינהו משה רבינו ובית דינו, וכשאול ודוד שמינם שמואל הרמתי ובית דינו", הרי מביא הרמב"ם את יהושע בתור דוגמה למינוי מלך על-ידי בית-דין של 71 ונביא.

התשובה לכך היא שבהכתרת מלך ישנם שני מרכיבים עיקריים. משיחתו בשמן המשחה, על ידה הוא נקרא משיח ה' (ראה שמואל א כד, י). כמו שכותב הרמב"ם בהלכות מלכים (פ"א ה"ז): "כשמעמידין המלך מושחין אותו בשמן המשחה, שנאמר 'ויקח שמואל את פך השמן ויצק על ראשו וישקהו'" (שמואל א י, א). והמינוי שלו כמלך על-ידי הסנהדרין גדולה והנביא, כדבריו של הרמב"ם לעיל. יהושע בן-נון אמנם נתמנה על ידי משה רבינו, אבי הנביאים ובית דינו, אבל לא נמשח בשמן המשחה, לכן נשאר במעמד של שופט ולא של מלך.

המשותף לתקופת השופטים הוא שלא היה להם שלטון לאומי של העם כולו, לא צבא לאומי להגנת העם מפני אויביו, ולא בית-מקדש לכל ישראל, אלא הכול פעל על רקע שבטי או משפחתי. גם הבחירה של השופטים היתה על-ידי זקני השבטים או המשפחות. חלק מהם התעוררו מעצמם לצאת למלחמת מגן על העם. היתה זו תקופה רדודה מאוד

11 שועלים מהלכים בו

בהיסטוריה היהודית. שלטה שם אנרכיה בכל מישור מבחינה רוחנית, כמו שדרשו חכמי המדרש הכתוב ברות (א, א): "ויהי בימי שפט השפטים", "אוי לדור ששופטיו צריכין להשפט" (רות רבה פ"א, א). וכן מבחינה כלכלית, לאומית וביטחונית, כמו שכתוב: "והיה אם זרע ישראל, ועלה מדין ועמלק ובני קדם ועלו עליו... וידל ישראל מאד מפני מדין" (שופטים ו, ג-ו).

התקופה השנייה בהיסטוריה היהודית היא תקופת המלכים. מלכי יהודה ומלכי ישראל, בנוסף לתקופת הבית השני לאחר הפסקה קצרה ביניהן בגלות בבל. תקופה זו משתרעת על 900 שנה בקירוב, תוך הפסקה של 70 שנה לגלות בבל, כאמור.

המשותף לתקופה ארוכה זו הוא עצמאות ישראל בארצו, תוך קיום כל המוסדות הלאומיים, הצבאיים, התחיקתיים והדתיים של העם על בסיס כלל ישראלי, והם: בית-המקדש על הר המוריה, מלכות או נשיאות, וצבא לאומי. גם המוסד הדתי העליון בדמות "הכרתי והפלתי" הנזכר כמה פעמים בתנ"ך (שמואל ב טו, יח. כ, כג). או "החרש והמסגר" הכתוב במלכים ב (כד, יד) שפעלו בבית הראשון במקום הסנהדרין של הבית השני, לפי הפרשנות של התלמוד והמדרשים.

אמנם כ-240 שנה מאז רחבעם בן שלמה, היתה המלכות בארץ מחולקת לשתי ממלכות: מלכות יהודה ובנימין ומלכות ישראל, עד גלות עשרת השבטים מן הארץ. 19 מלכים מלכו על שבטי יהודה ובנימין, ו-19 מלכו על עשרת שבטי ישראל. אבל גם הם נשאו עליהם כתר מלכות (ולא הוד מלכות) ולא שררה שם אנרכיה כמו בתקופת השופטים. על אף זעקות הנביאים הראשונים על ההידרדרות המוסרית הדתית והחברתית בבית הראשון, ובבית השני על-ידי הנביאים האחרונים חגי זכריה ומלאכי, קוימו בכל התקופה ארוכת שנים זו חיים ממלכתיים עצמאיים לעם ישראל בארצו, פרט לתקופת גלות בבל הקצרה, שהפסיקה את רצף חרותו וריבונות חייו הלאומיים בארצו. שתי תת-תקופות אלו של הבית הראשון שעמד 410 שנים, והבית השני 420 שנה, מצטרפות לרצף לאומי אחד, לצורך הפרדתן מן התקופה השלישית שבאה אחריה.

תקווה לגלות קצרה

תקופת הגלות השנייה – בניגוד לגלות בבל, לא ניתנה לגלות שנייה קצבת זמן בתורה ובנביאים. כמו שמצינו בתלמוד: "ראשונים שנתגלה עונם נתגלה קצם. אחרונים שלא נתגלה עונם לא נתגלה קצם" (יומא ט, ב). אבל גלות מרה זו חזויה בתורה, בנביאים ובכתובים. בתורה: "ואתכם אזרה בגוים והריקותי אחריכם חרב, והיתה ארצכם שממה ועריכם יהיו חרבה" (ויקרא כו, לג), או "והפיצך ה' בכל העמים מקצה הארץ ועד קצה הארץ... ובגוים ההם לא תרגיע ולא יהיה מנוח לכף רגלך" (דברים כח, סד-סה). בנביאים אחרונים: "ואסערים על כל הגוים אשר לא ידעום והארץ נשמה אחריהם מעבר ומשב, וישומו ארץ חמדה לשמה" (זכריה ז, יד). ובכתובים: "והעיר והקדש ישחית עם נגיד הבא וקצו בשטף ועד קץ מלחמה נחרצת שממות. והגביר ברית לרבים שבוע אחד" וגו' (דניאל ט, כו-כז).

בראשיתה של גלות זו, סברו חכמי ישראל שתהא זו גלות קצרה, על כן התקינו תקנות רבות על יסוד התקווה "מהרה יבנה בית המקדש", כמו שמצינו במסכת ראש השנה (ל, א). ואכן 60 שנה לאחר חורבן הבית, ציווה אדריינוס קיסר ליהודים לבנות את בית-המקדש, כפי שמסופר במדרש רבה (בראשית סד, י): בימי ר' יהושע בן חנניה גזרה מלכות הרשעה שיבנה בית-המקדש. הושיבו פפוס ולוליאנוס שולחנות מעכו עד אנטוכיא, והיו מספקין לעולי גולה כסף וזהב וכל צרכם. הלכו הכותים ואמרו למלך להוי ידוע למלך שהעיר ירושלים שתבנה תהיה עיר מרדנית, ולא ישלמו את המסים והארנונה. אמר להם המלך מה לעשות וכבר גזרתי לבנות את בית המקדש? אמרו לו הכותים תאמר להם שעליהם לשנות את מקומו או שיוסיפו עליו או שיגרעו ממנו חמש אמות והם יבטלו את בניינו בעצמם. באותו זמן נאסף קהל ישראלי בבקעת בית רמון כיון שהגיע לידם הכתב השני של אדריינוס, פרצו בבכי ובקשו למרוד במלכות. בא ר' יהושע בן חנניה שהיה חכם בתורה ופייס אותם במשל: ארי טרף ועמד עצם בגרונו, אמר כל מי שיוציא את העצם מגרוני אתן לו שכרו. בא קורא מצרי שמקורו ארוך, הכניס את המקור שלו ללוע הארי, והוציא את העצם. כשביקש ממנו שכרו ענה לו הארי: לך והתפאר בזה שנכנסת ללוע הארי ויצאת ממנו בשלום.

כמאתיים שנה אחרי כן נעשה ניסיון שני לבנות את בית-המקדש בימיו של יוליאנוס קיסר, שמלך בשנת 361. הוא נטה חסד גדול ליהודים, היה בקי בעיקרי היהדות, וכשיצא למלחמה נגד הפרסים כתב אגרת ליהודים, שבה הבטיח להם כי בשובו בשלום מן המלחמה יבנה את ירושלים מכספו ויבנה את בית-המקדש. היהודים החלו מיד בהכנות מעשיות לבנות את בית-המקדש, אלא שבעטיה של שריפה שפרצה במקום, נפסקו ההכנות. בינתיים מת יוליאנוס במלחמה וכל התוכניות שעשה לבניין בית-המקדש עלו בתוהו.

חכמי ארץ-ישראל סברו שאין בניין בית-המקדש השלישי מותנה בביאת משיח בן דוד, אלא עשוי הוא להבנות לפני בואו של המלך המשיח, כמו שמצינו בתלמוד ירושלמי מסכת מעשר שני (פ"ה הל"ב): "אמר ר' אחא זאת אומרת שבית המקדש עתיד להיבנות קודם למלכות בית דוד". השקפה זו נוגדת את שיטת הרמב"ם, לפיו המלך המשיח יבנה את בית המקדש ויקבץ נדחי ישראל, כמו שכותב בהלכות מלכים (פ"א הל"א): "המלך המשיח עתיד לעמוד ולהחזיר מלכות בית דוד ליושנה לממשלה הראשונה, ובונה המקדש ומקבץ נדחי ישראל". לדעת רש"י (ד"ה 'אי נמי') והתוספות (ד"ה 'אי נמי') (וסיעתם מבין חכמי צרפת) במסכת סוכה (מא, א), בית המקדש העתיד שאנו מצפין לו, לא ייבנה ביד אדם אלא יתגלה ויבוא משוכלל משמים, שנאמר: "מקדש ה' כוננו ידיך" (שמות טו, יז). אין זה מונע מאתנו אימוץ שיטת ר' אחא בירושלמי, שמוכיח שם מהמשנה, שבית-המקדש השלישי ייבנה לפני מלכות בית דוד.

מאז ועד היום חזרו ונעשו ניסיונות מחודשים לחידוש עבודת הקרבנות במקום המקדש, כן ניסה רבנו חננאל בן חושיאל (מהמאה ה-10) וכן ניסו גאוני עולם אחרים ולא הצליחו.

חזון ותקווה בשחרור מקום המקדש

התקופה ההיסטורית הרביעית – תקופת הבית השלישי. שחרור ירושלים, הר-הבית, מקום המקדש וכל יתר המקומות הקדושים בארץ במלחמת ששת-הימים, העלה בעוצמה רבה את הציפיות, החזון והתקווה בלבות העם היהודי, שאכן קרובה ישועתנו לבוא וצדקתנו להגלות. כל הציפיות והתקוות שפעמו בלב העם היהודי במשך כל הדורות, השתחררו ביום ירושלים וקיבלו ביטוי מוחשי במהפך ההיסטורי-לאומי רב המשמעות

שהתרחש ביום זה. לרבים היתה הרגשה שבא הקץ לתקופת הגלות, וזה עתה נכנסים אנו לתקופה ההיסטורית הרביעית – תקופת הבית השלישי. איש מאתנו לא העלה על לב ולו לרגע קט כי כל זה אינו אלא מקסם שווא וחלום שסופו אכזבה, וכל אשר שוחרר על-ידי צה"ל יוחזר לריבונות זרה. היתה זו לא רק הרגשה, אלא תחושת המציאות הריאלית, כי הגענו לראשית דרכנו להקמת הבית השלישי, מבחינה לאומית ביטחונית ודתית. אין הכוונה לבניין בית-המקדש השלישי, כל מי שענינו פקוחות לא השלה עצמו שאכן קיימת אפשרות פתוחה להקמת בית-המקדש, כאשר מקום המקדש תפוס על ידי מסגד עומר, הממוקם בחלקו הגדול במקום המקדש. אם כי ביררנו: מעל כל ספק שקודש הקדשים נמצא מחוץ לכותלי המסגד. גם אם אין בידינו המידע הנבואי וההלכתי, שהוא חיוני לבניינו המחודש של בית מקדשנו, עלינו להאמין ולצפות לבואו של המבשר הגדול אליהו הנביא שיורנו את מגילת המקדש של יחזקאל, גבולותיו, תכונותו, מוצאיו ומבואיו וכל צורותיו ותורתו. כמו כן יכוון אותנו למקום המזבח וייחס ברוח פיו את הכוהנים מבני אהרון המיוחסים, הכשרים לעבודת הקודש. אבל פרט לבית המקדש ולהקמת הסנהדרין התלויים בביאת המשיח, או לפי הרמב"ם בהסכמת כל חכמי ישראל, היה מקום לחשוב, לקוות ולתכנן את סיום תקופת הגלות ופתיחת עידן הבית השלישי.

שרים למשמעת הוואקף

עד מהרה נחשפה לפנינו האמת המרה, בהודעה שקיבלתי באופן אישי מאת שר הביטחון דאז המנוח מר משה דיין ז"ל, בתפקידי כרב ראשי של צה"ל, וכממונה על המקומות הקדושים. בחודש יולי 1967 הודיע לי שהוחלט למסור את הפיקוח על הר-הבית ומתקניו לרשות מנהל הוואקף המוסלמי. ועדת השרים לשמירה על המקומות הקדושים החליטה לאסור על יהודים להתפלל על הר-הבית, על אף שביררתי מעל כל צל של ספק, שישנם אזורים נרחבים בהר-הבית שבהם מותר ומצווה על יהודים להתפלל שם לאחר שטבלו במקווה טהרה.

ההחלטה של ועדת השרים היתה מכוונת באופן אישי אלי. בהחלטת הוועדה מתאריך 13.8.67 בסעיף א' נאמר: "הוועדה מטילה על היו"ר להפגש עם האלוף הרב גורן ולהודיע לו

כי עליו להפסיק את ארגון התפילות, המדידות וכדומה על הר הבית". ובסעיף ג' נאמר: "משיעלו בכניסה להר הבית מתפללים יהודים, יופנו ע"י כוחות הבטחון לכותל המערבי". ועדת השרים ביקשה משר הביטחון להעביר החלטות אלו אלי דרך הרמטכ"ל כפקודה צבאית.

החלטות אלו של ועדת השרים לשמירה על המקומות הקדושים, היו להן תוקף של החלטות ממשלה. ההחלטות הדהימו אותי והוכיחו כי כל הציפיות הרוחניות שתלינו בנצחוננו של צה"ל במלחמת ששת-הימים, לא היו אלא אשליות, וכי ממשלת ישראל על כל מרכיביה, כולל תנועת החרות שיוצגה על-ידי ראשה מר מנחם בגין, החליטה להסגיר במו ידיה את קודש הקדשים של האומה הישראלית לידי המוסלמים, ולמנוע מהיהודים דריסת רגל על הר-הבית. ניסחתי תזכיר ארוך ומנומק לוועדת השרים לשמירה על המקומות הקדושים, שבו מחיתי בכל כוחי נגד החלטתם התבוסתנית שגרמה בכייה לדורות, וסיימתי את התזכיר לאמור: "מתוך אמונה מושרשת בקיום דבר ה' בפי נביאיו, בקשתי היא לפתוח את שערי הר-הבית לרווחה לתפילה, לכל יהודי ולכל באי עולם, ולבטל את האפליה הגזענית האוסרת על יהודים לעלות ולהתפלל על הר-הבית כאוות נפשם, בשטחים הפנויים תחת כיפת השמים, מבלי להיות נתונים לחסדם של צוררי ישראל – מנהלי הוואקף ופקידיהם. נזכה לשמור על פרי נצחוננו לאורך ימים, ונקראה ירושלים עיר האמת והר ה' צבאות הר הקדש" (זכריה ח, ג).

פניותיי החוזרות ונשנות לראשי ממשלות בנדון זה לא הועילו. ולא עוד, אלא שבשנות כהונתו של ראש הממשלה הקודם מר מנחם בגין, הוחמר מצבם של היהודים שביקשו לעלות ולהתפלל על הר ה', והסגרת הר הבית לידי הוואקף הפכה למציאות והביאה לאבדן ריבונות ישראל על הר הבית, כמו שעיינו רואות ולבנו דווי על הר-הבית, שועלים הילכו בו.

לאחר הסכם השלום עם מצרים, חששתי מפני מזימות להפיכת הר-הבית לאמצעי מיקוח פוליטי במשא-ומתן על עתיד יהודה, שומרון, חבל-עזה וירושלים. לכן הרצתי מכתב לראש הממשלה דאז מר מנחם בגין, בתאריך 17.12.79 בנדון. הוא השיב לי במכתב בתאריך 24.12.79 לאמור: "בעקבות שיחתנו הטלפונית, יכלני לומר לכבודו שלכל הידיעות או השמועות הללו אין שחר. אין אפילו להעלות על הדעת שנסכים להנפת דגל נכרי כלשהו על הר הבית".

כידוע הוחמר לאחרונה מצבנו בהר-הבית עשרת מונים, וכמעט שנשמטה מידינו כל שליטה וזכר לריבונות יהודית בהר הקודש והמקדש. בבואנו להגדיר כיום את מעמדה ההיסטורי וההלכתי של מדינת ישראל ביום ירושלים ה-22, ואת אופיה של תקופתנו בשאלה הגדולה האם היא המשך תקופת הגלות הארוכה או שהיא ראשית צמיחת גאולתנו ופתיחת התקופה ההיסטורית הרביעית של הבית השלישי, ספק גדול אם אנו יכולים לתת עליה תשובה חיובית חד-משמעית.

"למען ציון לא אחשה ולמען ירושלים לא אשקוט, עד יצא כנגה צדקה וישועתה כלפיד יבער. וראו גויים צדקך וכל מלכים כבודך" (ישעיהו סב, א).

פרקי יומן על שחרור ירושלים

ראשון בכותל המערבי

בשיחה פרטית סיפרתי למח"ט מוטה גור כי הבטחתי במסמכים מבצעיים שכאשר נכבוש את ירושלים העתיקה אהיה אני הראשון שיגיע לכותל המערבי. על זה ענה לי מוטה גור: "אם אתה רוצה להיות הראשון ליד הכותל המערבי אתה צריך לחיות אתי (כלומר עם מוטה) בשלום". שאלתי אותו: מה פתאום אתך? והוא ענה לי בזו הלשון: "מפני שאני

אכבוש את העיר העתיקה". אמרתי לו: אם אתה מבטיח לי שתכבוש את העיר העתיקה ותאפשר לי להיות הראשון ליד הכותל אני מבטיח לך לחיות אתך בשלום. לחצנו ידיים זה לזה כאות הסכמה והתחייבות. במעמד זה היו נוכחים עוד שני קצינים ששמעו את הדברים. זה היה בשנת 1961. בינתיים החליף מוטה גור את תפקידו עד שנתמנה כמפקד חטיבת הצנחנים 55.

בשעת הצהרים... בא המשורין והסיע אותי למוזיאום, שם מצאתי את המח"ט מוטה גור והסמח"ט משה סטמפלה ז"ל. ברכתי אותם על

מוטב לחיות כל החיים בבית סוהר ובלבד שירושלים והר-הבית יהיו משוחררים מאשר להיות משוחרר תהיה משועבדת

המשימה שקיבלו ועל הזכות ההיסטורית שנתגלגלה לידם לכבוש את העיר העתיקה ולשחרר את הר-הבית והכותל המערבי, הזכרתי למוטה גור את ההסכם שבינינו לפני ששנים בדבר כניסתי לכותל. מוטה היה מדוכא מאד, הוא הודיע לי כי קיבל פקודה לא להיכנס לעיר העתיקה, כי אם להקיף את העיר העתיקה מכל הצדדים אבל בשום פנים לא להיכנס פנימה, והוסיף שכנראה שהמדיניות היא להשאיר את העיר שבין החומות לערביי העיר מבלי לכבוש אותה. על זה עניתי לו שאילו הייתי אני במקומו לא הייתי יכול להתאפק כאשר ניתנת לידי הזדמנות היסטורית כזאת לשחרר את הר-הבית אחרי אלפיים שנה. כי מה היה קורה, היו מעמידים אותי למשפט והיו דנים אותי למאסר. מוטב לחיות כל החיים בבית סוהר ובלבד שירושלים והר-הבית יהיו משוחררים מאשר להיות משוחרר וירושלים תהיה משועבדת. הוספתי לו עוד שאין הדברים מיועדים להשפיע עליו להפיר את ההוראות, אני רק מביע את הרהורי לבי בשעה הרת גורל זו לעם היהודי. ייתכן וזו הזדמנות חד-פעמית שניתנה לנו מן השמים להחזיר את גזילת הדורות של ירושלים ומקום המקדש לעם היהודי, ואי כבוש העיר לעת כזאת עלולה להוות בכייה לדורות וחטא שלא יכופר, אבל יש לנו אמון מלא בגורמים המוסמכים שבוודאי יודעים מה שהם עושים, וכי העניין של ירושלים יקר גם להם באותה מידה כמו שלנו. הוספתי עוד שבכל זאת אל יתייאש. אני סמוך ובטוח שהזדמנות היסטורית זאת לא תזנח וכי הפעם נזכה לשחרור ירושלים והר-הבית, ויש להתכונן לכך מבחינה נפשית....

ראיתי איך שאחד הצנחנים התנדב לתלות את הדגל על גג המוזיאום, היתה זו מסירות נפש תוך סיכון רב לטפס על הצריח העליון ולתלות שם את הדגל כשהוא חשוף לצליפות מכל הצדדים, מיד החלו הערבים מהחומה על העיר העתיקה לצלוף על הדגל. אלפי כדורים נורו במשך שעות לעבר הדגל ולא הצליחו לפגוע בדגל.

לשנה הזאת בירושלים הבנויה

בינתיים התחילו להגיע צנחנים אחרים לכותל משני כיוונים, משער המוגרבים ומן הסמטה הראשית, דרכה היינו רגילים תמיד לבוא לכותל, וכעבור 20-25 דקות הגיע הפמליה של ס' הרמטכ"ל ואלוף הפיקוד לרחבת הכותל (מוטה לא היה ביניהם), הוא נשאר כנראה על הר-הבית). הצעתי להם לערוך את טכס התפילה הראשון ליד הכותל המערבי.

ואז ברכתי בשם ובמלכות ברכת "שהחיינו" וברכת "מנחם ציון ובונה ירושלים". אמרתי מזמור תהלים מ"ד "מה ידידות משכנותיך ה' צבאות" ו"אשרי יושבי ביתך", אחרי כן אמרתי "קדיש" לנשמות החללים, וסיימתי ב"אל מלא רחמים" לעילוי נשמות הקדושים שנפלו במלחמה "הזאת", מאחר שלא נקבע עדיין שם למלחמה. בעת אמירת "אל מלא רחמים" פרצו הנוכחים בבכי. הדמעות חנקו את גרוני והייתי נאלץ להפסיק באמצע, לבסוף גמרתי את האזכרה ואז עמדו כולם דום ושרנו "התקווה". התנשקתי עם אלוף הפיקוד ועם קצינים ולוחמים אחרים והתחלתי לשיר "לשנה הזאת בירושלים הבנויה" (שינתי בזאת את הנוסח המקובל בתפילת נעילה ובהגדה של פסח, ובמקום "לשנה הבאה בירושלים הבנויה" אמרתי "לשנה הזאת בירושלים הבנויה").

חילקתי את התפילה לפני יציאה לקרב עם הקדשה מיוחדת לצנחנים שהיו נוכחים במקום, ואלוף הפיקוד הורה לחיילים לעזוב ולהמשיך בטיהור העיר. אלוף נרקיס אמר: "עוד לא גמרנו את המלחמה, האויב עדיין נלחם בעיר, יש להמשיך עד הסוף". במשך כל הזמן היו צליפות רבות מכל הצדדים, החיילים השתטחו על הרצפה ברחבת הכותל מספר פעמים מאחר שצלפו עלינו, אני עמדתי בפינה והמשכתי לומר תהלים. אחרי כן ירד מ"פ דתי מהצנחנים דרך המדרגות. זה היה סגן זמוש שהגיע רק אז לראשונה לרחבת הכותל, הוא הגיע אחרי שגמרתי את התפילה ופמליית האלוף התפזרה, ולאחר שהתעכב קצת לתפילה הוא שאל אותי אם אני מסכים להביא לכותל המערבי את ראש ישיבת מרכז הרב. אמרתי לו שאני אשלח להביא את חותני הרב המקובל ר' דוד הכהן הזקן, הנזיר מירושלים, שהתפלל כל חייו לרגע זה, הוא גם ראש ישיבה במרכז הרב, ואת הרב צבי יהודה קוק, ראש הישיבה, בנו של הרב הראשי הראשון לארץ-ישראל. אמרתי לעוזרי מנחם הכהן שייצא וייקח את המכונה שלי ויביא את שניהם, את חותני המקובל הנזיר ואת הרב צבי יהודה קוק. הוא יצא יחד עם הנהג שלי והם השתהו בדרך זמן רב.

כעבור שלושת-רבעי השעה הופיעו שני הרבנים הזקנים, הנזיר הירושלמי חותני הרב דוד כהן, והרב קוק ראשי ישיבת מרכז הרב, שהיו האזרחים הראשונים ליד הכותל המערבי המשוחזר. נפלנו איש על צוואר השני התנשקנו ובכינו. שאלתי את מנחם הכהן מה קרה והוא ענה לי שהדרך היתה חסומה באש ההפגזות והצליפות ואי-אפשר היה לצאת, והוא נאלץ לקחת ג'יפ עם תולר כדי לעבור. כמו כן השתהה הרב הנזיר מאחר שביקש לאסוף בית דין מיוחד שיתיר לו את נדרו שלא לצאת מהבית. פיניתי את מקומי בפינה

הדרומית של הכותל לחותני הנזיר, והוא לא מש מהמקום הזה זמן ממושך, הוא התפלל כל הזמן.

בינתיים התמלאה רחבת הכותל עם חיילים ואזרחים מועטים. בהגיע השעה 11:12 דקות שלפי החשבון הגיע אז שעת מנחה גדולה, התחלתי להתפלל מנחה כשאני עובר לפני הקהל. שיניתי את נוסח התפילה והוספתי בחזרת הש"ץ תפילת "נחם" שרגילים לומר במנחה בתשעה באב, ואשר היא מסתיימת בברכת "מנחם ציון ובונה ירושלים". הכנסתי שינויים בתוך תפילת "נחם" עצמה ובמקום את "העיר האבלה והחרבה והבזויה וכו'" אמרתי "העיר השמחה הצוהלת מנצחונו של ישראל", והמשכתי "לבי לבי על חללי הצנחנים מעי מעי על חללי צה"ל, כי אתה ה' באש הצתה ובאש אתה עתיד לבנותה כאמור: ואני אהיה לה נאום ה' חומת אש סביב ולכבוד אהיה בתוכה". אחרי חזרת הש"ץ אמרתי ברכת "הלל" בשם ומלכות וגמרתי "הלל השלם". לאחר התפילה יצאנו בריקוד "לשנה הזאת בירושלים הבנויה" ו"שייבנה בית המקדש". באמצע התפילה הגיע לרחבת הכותל הרב הצבאי של חטיבת מחוז ירושלים, הרב זמל, והביא אתו ארון קודש נייד של הרבנות הצבאית עם שלט גדול "בית כנסת צבאי", זה היה הארון קודש הראשון שהגיע לכותל המערבי עם שחרורו. הספר תורה שהיה אתי שמתי אותו כאמור מיד בכניסתי בין אבני הכותל ושם עמד עד שהגיע ארון הקודש של הרב הצבאי.

הגבורה היא הנס

כיצד נחגוג את יום העצמאות אחרי גוש-קטיף ועמונה?
מתוך שיחה עם הרב ליאור על בני תורה, על בית מקדש ועל
מוזיקה

אל ייאוש!

ציפינו שעם ישראל יתעורר ויבחר באנשים שאכפת להם מצביונה היהודי של המדינה, מארץ-ישראל ומקודשי ישראל, אך לצערנו העם נשאר אדיש, ואיננו יודעים כמה זמן נצטרך לחיות תחת העינוי הזה. בכל אופן אנחנו צריכים לדעת שאסור לנו להתייאש. כפי שקראנו זה לא מכבר בהגדה של פסח וכפי שאנחנו יודעים מתולדות עמנו, עם ישראל עבר מצבים קשים מאוד והתגבר עליהם.

אנחנו רואים שככל שהולכים בדרך המדיניות הנוכחית – מדינות הטרור תופסות תאוצה, מערכת החינוך קורסת ויש עלייה באלימות הנוער. ובתוך כל אלה, למרות כל הסובב אותו, הציבור שלנו ממשיך לייצג את השאיפות לטוב, לצדק, ליושר ולהגינות. נקווה שלא ירחק היום ועם ישראל יתעורר.

חוגגים למדינה, לא לממשלה

יש השואלים: איך אפשר לחגוג את יום העצמאות לאחר המאורעות הקשים שעברנו? ואולם צריך לדעת שיש להבחין בין היחס למדינה לבין הממשלה שמנהלת אותה נכון לעכשיו.

יש כאלה, שלאחר האירועים שעברו עלינו רוצים להתנתק מן המדינה. הם אומרים שהיא כבר איננה שייכת לנו ופועלת נגדנו. אך זאת טעות. מדינת ישראל זהו סייעתא דשמיא מהשגחה א-לוהית שניתן לעם ישראל אחרי אלפיים שנות גולה. עצם תקומתה הוא

קידוש ה' עצום לעיני כל העמים, בייחוד לאחר השואה האיומה, לאחר שכבוד האומה הושפל עד הדיוטא התחתונה, ואז קם עם ישראל והגן על עצמו בארץ. קידוש ה' המשך במלחמת ששת-הימים. המדינה לא שייכת למפלגה מסוימת, אלא לכל חוגי העם ורבדיו, וגם לדורות הבאים.

האנשים שמנהלים את המדינה כיום הביאו לכך שהיא מנותקת ומנתקת מקודשי ישראל, ממורשת ישראל, מארץ-ישראל, וזו תופעה חולפת. לא בגלל מדיניות הממשלה צריך לבטל את קיומה של המדינה וההודאה עליה.

כך גם מצאנו באברבנאל בפרשת שופטים, שכותב שגם אם המלך רשע – לא בטלה המלכות לגמרי.

אם כן, ודאי שביום העצמאות אנחנו צריכים להודות לה' על קיומה של המדינה.

מהי הדרך המתאימה לחגוג את יום העצמאות?

טיול מראה על חוסר תוכן ועל שטחיות, ועל כן נכון לקיים את היום הזה בתפילה, בהלל. כשם שעל כל החגים אנו לומדים ומלמדים בעניין החג, מעין מה שאמרו חז"ל "הלכות חג בחג", כך ראוי שבני תורה יקבעו באותו יום שיעורים בענייני דיומא, כמו אמירת הלל על הניסים שהתחדשו לאחר החורבן וביטול מגילת תענית. ובעניין זה יש המחלוקת המפורסמת של החתם-סופר והפרי-חדש, שהחתם-סופר אומר שיש חיוב להודות גם אחר החורבן על נס שהתחדש לכלל ישראל, והפרי-חדש אומר שאין לקבוע בזמנינו יום הודאה בהלל, וכן השאלה על קדושת המקדש בזמן הזה, אם יש עניין לעלות להר או לא וכיו"ב.

החיוב להודות על הנס

הנס המיוחד בהקמת המדינה הוא התעוזה של בן-גוריון להכריז על המדינה, למרות הלחץ מסביב. הרצי"ה זצ"ל הדגיש תמיד בעניין זה, שהתעוזה לעשות משהו, להתגבר במצבים קשים, זה גוף הנס, והראיה היא מן התוספות (ב"מ קו) שאומר על רועה שבאה לו רוח גבורה להגן על צאנו מן הזאבים והוא אינו בורח – גבורתו היא הנס.

וכמובן יש להודות על כל היישוב שניצל מן הפראים.

הפסוק אומר "בינו שנות דוד ודור", וכותב על כך החידושי הרי"ם שבכל דור ודור מתגלית הארה חדשה בתורה, והצדיקים האמיתיים רואים אותה ומודים. למדנו שיש עניין להתבונן במה שההשגחה הא-לוהית פועלת ולהודות על כך, וכן מוכח מפסקיו של החתם-סופר שכבר הבאנו.

שבר לאומי בעקבות מלחמת השחרור

אחרי מלחמת השחרור היו צריכים מייד להחיל ריבונות על כל מרחבי ארצנו, לא על

אחרי מלחמת
השחרור היו צריכים
מייד להחיל ריבונות
על כל מרחבי ארצנו,
לא על הערבים
שנמצאים שם, אלא
על חבלי הארץ

הערבים שנמצאים שם, אלא על חבלי הארץ. להביא לתנופת התיישבות מסיבית בכל מרחבי ארצנו. יהדות הגולה היתה צריכה להתעורר ולעזוב את משכנותיהם באמריקה ובשאר הארצות, לבוא עם הרכוש ולבנות פה תעשיות עתירות מדע, לפתח את התיישבות, ואין ספק שאם כמה מיליוני יהודים היו עולים ומתיישבים בכל ישי"ע – מצבנו היה שונה לגמרי. לצערנו הרב מנהיגי המדינה לא היו מודעים לזה, וכל מה שנעשה בהתיישבות בישי"ע לא נעשה מתוך יוזמה של הממשלה, אלא מתוך אתערותא דלתתא כשהממשלה מדדה אחריהם, והיהודים בגולה נשאר

אדישים על משכנותם. בעקיפין, נגרמה כך כל הירידה שאנו רואים היום. בינתיים גדל נוער מנותק מכל מורשת ישראל, שאינו יודע למה הוא יהודי, מה הקשר שלו לארץ-ישראל, לשכם, לחברון, לירושלים העתיקה. הוא עסוק בבילויים וריק מערכים ומתוכן.

כל הייסורים שבאים, הם תוצאה מהחולשות הרוחניות שיש בעמנו. כל זמן שימשיכו לנסות להסגיר את ארץ-ישראל לידי הגויים, ומאידיך להילחם נגד צביונה של המדינה כמדינה יהודית – אין ספק שהמצב הביטחוני ילך ויחמיר.

בכל אופן, הציבור שלנו הוא קטן הכמות ורב האיכות. ואין לי ספק שיבוא זמן שהציבור הרחב עוד יבין את גודל התרומה שתורמת התיישבותו בגב ההר לביטחון המדינה.

מתאבלים על החיסרון

רבתינו אומרים: "כשמתו תלמידי ר' עקיבא היה עולם שמם, עד שבא ר' עקיבא לרבתינו שבדרום – ר' מאיר, ר' יהודה, ר' שמעון, ר' יוסי, ר' נחמיה – ושנה להם". הם היו גדולי התנאים, שעיקרה של תורה שבעל-פה נמסרה לנו על ידם, כמו שאנחנו יודעים "סתם משנה – ר' מאיר, סתם ספרא – ר' יהודה, סתם ספרי – ר' שמעון, סתם תוספתא – ר' נחמיה". לולא היו מתים אלפי תלמידי ר' עקיבא, אלא היו ממשיכים את דרך לימודו, ייתכן שהרמה התורנית בדורנו היתה כמו בזמן הראשונים. נמצא, שהאבלות אינה רק על מיתתם, אלא על הרמה התורנית שירדה גם בדורנו.

נמצא, שהאבלות
אינה רק על מיתתם,
אלא על הרמה
התורנית שירדה גם
בדורנו

אותו עניין נמצא גם באבלות על חורבן בית המקדש. אין האבלות על מה שהיה אז, אלא על החיסרון שאנו חשים אותו בזמן הזה.

מהלכות ימי הספירה

ביום העצמאות מותר להסתפר, והראיה שהרי לאב שעושה לבנו ברית מילה מותר להסתפר, קל-וחומר לכבוד ישועה שנעשתה לכלל ישראל, וכבר כתב על זה הרב יצחק ניסים מאמר בזמנו.

מוזיקה עצובה מותר לשמוע בימי הספירה, אך מוזיקה משמחת – לא.

מותר לקנות דברים חדשים בימי הספירה (ימי הספירה אינם כימי שלושת השבועות, מכיוון שהם אינם מוזכרים בתלמוד וברמב"ם).

השנה, שראש-חודש חל ביום שישי, אפשר להסתפר ביום שישי לכל הדעות.

בעניינו של יום ירושלים

ביום ירושלים צריך להפנים את גודל החשיבות של שחרור ירושלים, ומה ירושלים מסמלת לנו בימינו. יחד עם זאת, צריך גם להתפלל על ההשפלה ש"הם" ה"בעלי-בתים" על ההר, ויהודי שעולה להר עולה כמסכן ונאלץ לעבור בדיקות, וכדי ביזיון וקצף.

חזק ונתחזק בעד עמינו ובעד ערי א-לוהינו!

לבירור דרכנו

אחרי חורבן גוש-קטיף והמאבק בעמונה

כיצד ישנם פערים גדולים בין תלמידי הרצי"ה? האם לשים סרט שחור על הדגל? הרב מלמד על מסירות נפש, על חינוך ועל מוסר

בעקבות הגירוש מגוש-קטיף והמאבק בעמונה, דנים בשאלה: מהי הדרך הטובה ביותר לנצח במאבק? במה אנו צריכים להתמקד?

הרב זלמן ברוך מלמד

ראש ישיבת בית-אל ורב היישוב

ברור ששורש הבעיה הוא המצב הרוחני של האומה, או יותר נכון של חלק ממנה, שהוא היום בשלטון. הפתרון היסודי לטווח ארוך הוא לעסוק בחינוך, לרומם

את רוח העם ולהחזיר את הציבור למקורותיו. על זה אין ויכוח. זה מוסכם על כל חלקי הציבור. הוויכוח הוא איך להתייחס לניסיונות הממשלה להמשיך במעשה הנפשע ולעקור עוד יישובים ביהודה ובשומרון. על זה יש ויכוח בין הרבנים ובתוך הציבור שלנו. דעתנו שאנחנו צריכים להביע בצורה הנחרצת ביותר את הכאב, את הקושי שלנו לקבל גזירה כזו שהיא נגד התורה, שהיא פוגעת במצוות יישוב ארץ-ישראל, השקולה כנגד כל התורה כולה. ולא זו בלבד, אלא שכל המצוות תלויות במצווה זו, שכן עניינן של כל המצוות הוא שתתקיימנה על-ידי עם ישראל דווקא בארץ-ישראל. על כן, עלינו להביע את הכאב וההתנגדות שלנו למהלך כזה בצורה הכי חזקה שאנו יכולים, דהיינו להיאחז במקום, להתנגד באופן פסיבי, לא לתת לעקור אותנו ממקומות אלו. הנהגה זו היא בראש ובראשונה כלפי שמיא. בנוסף לכך, יש לביטוי הזה מסר חינוכי. אין המגמה ליצור מלחמה ולנצח את הצבא. ודאי שהצבא יותר חזק, ואנו לא משתמשים באמצעים שיש לצבא. אנו מביעים הבעה רוחנית חינוכית, ואנו מוכרחים לעשות אותה. התנהגות זו היא המשך טבעי ומוכרח לכל המסירות וההקרבה של התושבים בכל שנות ההתיישבות.

יש גדרי מסירות נפש. הרצי"ה חזר ולימד אותנו כמה פעמים שמצוות מסירות נפש אינה רק כשגויים באים לכפות אותנו על המצוות, אלא גם כשיהודים עושים זאת. כך הוא כתב כמה פעמים בקריאות שונות ופרסמנו את הכרוזים שלו ב"ארץ הצבי". תחילה אמר זאת הרב באיגרותיו בעניין השמיטה, שכאשר הדבר בא בצורה של כפייה, אף על-ידי יהודים, יש מצווה של מסירות נפש, היינו להקריב ולא לעבור עבירה. הביטוי למסירות הנפש הוא ההיאחזות במקומות על-ידי אלפי ורבבות אנשים, המביעים את הכאב, הקושי ואי ההסכמה לקבל גזירה כזו שהיא נגד התורה.

ייתכן שביטוי עז וחזק כזה יביא גם להרהורים נוספים של ראשי השלטון, האם נכון לעשות קרע כזה בעם. הם יבינו כמה זה חמור מבחינתנו, וישקלו את הרווחים לעומת ההפסדים שנגרמים בקרע הזה. המאבק הזה לעצמו אינו יוצר את הקרע. הקרע הזה קיים – קרע אידיאולוגי רוחני. יש לנו השקפות עולם שונות. אנו נאמנים לתורה ולמצוות

ולקדושת ארץ-ישראל, ויש חלק מהציבור שהתרחק ואינו מבין את הערכים האלה ויש לו כיוונים אחרים. המאבק הזה הוא ביטוי לעוצמת הקרע הקיים. הביטוי והגילוי אינו יוצר את הקרע אלא מבהיר אותו, ובדרך כלל גילוי המחלה הוא התחלת הריפוי שלה.

עד כמה הבעת הכאב הזה יכולה באמת לשנות בפועל את עמדת הממשלה או בכלל את עמדת רוב העם?

ראשית, יש סיכוי מסוים. אין הכוונה לעימות כוחני, שהממשלה תראה שאנחנו חזקים, אלא שהממשלה תראה עד כמה הדבר נוגע ללבנו. זה מה

אנו לא באים לנצח
אותם בכוח פיזי רב
יותר, אלא באים
לבטא את הדבקות
הרוחנית שלנו בארץ-
ישראל. עם זה אנו
רוצים להשפיע על
הממשלה

שאנו מנסים לעשות באחיזה ובעמידה שלנו נגד החלטת הממשלה שהיא נגד התורה. אנו לא באים לנצח אותם בכוח פיזי רב יותר, אלא באים לבטא את הדבקות הרוחנית שלנו בארץ-ישראל. בכוח הרוחני הזה אנו רוצים להשפיע על הממשלה. איננו מתכוונים להכות חיילים יס"מניקים ולחנך אותם על-ידי זה. לא כך מחנכים. כוונתנו להביע את דבקותנו בארץ-ישראל ואת כאבנו הנורא על המחשבה לעקור יהודים מיישובים בארץ-ישראל.

המטרה שלנו אינה הכוח. זה לא יועיל וזה לא נכון. מי שמאשים אותנו בזה הוא מטעה. זה לא הכיוון שלנו.

יש סיכוי שהמאבק הזה גם ישפיע על ממדים של הגירוש והעקירה, ואולי אף יעצור את המהלך כולו. אך גם אם לא כן, בדבר הזה יש מסר חינוכי עמוק, שאנו מחויבים להביע על-פי התורה. אלו הם דיני מסירות נפש. "כל מצוה שישאל מסרו נפשם עליה התקיימה בידם". בכניסה לארץ-ישראל נכשלנו בחטא המרגלים וזה גרר את חורבן הבית הראשון והשני. כעת מוטל עלינו לתקן את החטא הזה. התיקון נעשה על-ידי הבעת החיבור והקשר, הנחישות והנכונות לספוג מכות ולשלם מחיר בעבור הארץ הזאת. המסירות הזו תביא לחוזק גדול יותר של אחיזתנו בארץ. על כן אנו צריכים לעשות זאת בין כך ובין כך, גם אם לא נצליח למנוע בפועל את גזרות הממשלה בעת הזאת.

האם זה לא פועל לרעתנו, שהמתנחלים מוצגים כבלתי מוסריים?

אנו לא באים להכות שוטרים או חיילים, אלא רק נשארים להיאחז במקומות שהתיישבנו בהם, בארץ מולדתנו. לא יכול להיות שהעובדה שאדם נאחז במקום מולדתו וארצו ולא מוכן לוותר עליה, תתפרש כבלתי מוסרית. אומנם באופן חיצוני זה מוצג כך באופן מזויף על-ידי התקשורת, אך זו לא סיבה שלא נבטא את הדברים. בסופו של יום הדבר יחלחל בלבבות וישפיע יותר מאשר אם נעבור לסדר היום ונתפנה מרצון ובקלות, וייראה הדבר כאילו הארץ לא יקרה לנו.

יש נזק גדול נוסף, שבכל העולם רואים בטלוויזיה את הקרע הגדול שבעם. האם אין

בכך בעיה של חילול השם?

זה חילול השם שהממשלה אשמה בו. ההתנגדות שלנו היא התיקון לכך, שאנו מקדשים שם שמים והעולם כולו רואה שארץ-ישראל יקרה לנו, אף אם בינתיים רק חלק מהאומה נאמן לעקרונותיו ולאמונתו. בכל מצב של קידוש השם יש חילול השם בצידו. אלה שבאים לכפות מחללים שם שמים, ואלה שמוסרים את נפשם מקדשים שם שמים. יכולנו לומר אותו דבר בזמן שר' עקיבא נאסר, שזה יכול היה לגרום משבר רוחני עצום בעם ישראל. אם ר' עקיבא ייהרג, ישאלו כולם – איפה הקב"ה? מדוע לא הגן עליו? אבל באמת זה מבט שטחי. במבט העמוק ולטווח ארוך מה שנשאר הוא קידוש השם של ר' עקיבא

שמסר את נפשו על התורה, וזה השריש את הרבצת התורה בישראל בצורה חדשה ועמוקה, שלא היתה קודם לכן. כך גם אצלנו. "גדול קידוש השם מחילול השם". קידוש השם של הדבקות והמסירות לדבר מצווה גדול מחילול השם שנוצר כתוצאה ממעשי הממשלה. זוהי הצלה מחילול השם הנורא שהיה אילו הדבר היה נעשה ללא כל התנגדות.

שאלת השאלות – מה אפשר לעשות?

כבר אמרתי בעבר שאנחנו כל הזמן מתקדמים ומתחזקים, מתרבים ועולים. הישיבות גדלות בכמות ובאיכות והציבור הולך ומתחזק והוא צריך להמשיך בדרך הזו, להתעלות ולהפיץ את התורה הלאה ברבים. עלינו להמשיך בדרכנו. אני שומע סגנונות האומרים שכביכול התמסרנו יותר ליישוב הארץ ופחות לחינוך, אבל לדיבור הזה אין שום בסיס. מעולם לא עזבנו את החינוך. כל ההתיישבויות היו התיישבויות שהקימו בהן מוסדות חינוך שהשפיעו השפעה עצומה על הציבור. נכון שעדיין לא הצלחנו להשפיע על כל הציבור, כיוון שאנו עוד קטנים. בכל אופן המהלך הזה הולך ומתגבר. אדרבה, העובדה שיש היום התנגדות גדולה לציבור שלנו וניסיונות לפגוע בנו, רק מורה שהתחזקנו והתעצמנו ואנו כביכול מפחידים את הציבור החילוני, שחושש שמא נתעצם ונהפוך לרוב, ועל כן מנסה להצר את צעדינו. אנחנו כמובן לא נעצור, למרות כל הניסיונות, ובעז"ה נלך ונתרבה ונצליח למשוך את כל העם.

העובדה שיש היום התנגדות גדולה לציבור שלנו וניסיונות לפגוע בנו, רק מורה שהתחזקנו והתעצמנו ואנו מפחידים את הציבור החילוני

מה צריך להיות היחס ליום העצמאות כעת? האם השמחה שלנו קטנה יותר?

מו"ר הרצי"ה לימד אותנו לעשות הבחנה בין הממשלה ובין המדינה, "מדינה לחוד וממשלה לחוד". הקמת המדינה פתחה את שערי ארץ-ישראל וכתוצאה מזה התקבצו הגלויות, מרכז התורה חזר לארץ-ישראל, יישוב ארץ-ישראל התרחב, התבסס והתעצם. וזאת בזכות קיומה של המדינה. השערים פתוחים, העלייה נמשכת, ההתיישבות בארץ-ישראל מתחזקת. יש פה ושם הצרה, אך הציבור שלנו לארץ-ישראל לא נעצר מלכת והוא הולך ומתחזק. הארץ נבנית בגליל ובנגב, בשרון ובשומרון ובכל רחבי ארץ-ישראל. יש

מקומות שיש עליהם מאבק, אבל בסך הכול ההתרחבות וההתקדמות לא נעצרו. כל זה הוא פועל יוצא של יום העצמאות. על כן חובתנו להודות לרבוננו של עולם על כל הטוב שנתן לנו, ששחרר אותנו מעול גויים ואפשר לנו לפתוח את שערי ארצנו לקראת העלייה הגדולה, ולהיות בינינו לבין עצמנו ולא להיות מושפעים מהגויים בחו"ל. אחוז ההתבוללות בחו"ל הוא איום ונורא. זאת אומרת שעצם המציאות שלנו בארץ-ישראל, ישיבת היהודים בצוותא, גורמת לנו להתחזקות גם באופן רוחני.

אנו מבקרים את צעדי הממשלה וכוועסים עליהם מאוד, קשה לעבור לסדר היום. מבחינה מסוימת אנו כועסים גם על זרועות הצבא והמשטרה שעשו את הפעולה הזו של גירוש היהודים מגוש-קטיף, המעשה הרע והנפשע הזה. אבל עצם קיומה של המדינה הוא מתנה א-לוהית בדרך לגאולתנו, ואנו צריכים להודות ולברך עליה.

יש החושבים לשלב סרט שחור בדגל, כפי שעשה הרב ישראלי זצ"ל אחרי הסכמי אוסלו.

אני לא אוהב עצבות. אני אוהב להיות שמח. אני רואה בכל קושי אתגר להתקדמות יותר גדולה. אני מבין את התחושה הזו, ועובדה היא שעשה זאת רב גדול בישראל בזמן הסכמי אוסלו. לי אין נטייה להביע את הצער ביום הזה אלא דווקא את השמחה ולהודות על הטוב שהקב"ה הטיב עמנו. יש לנו מספיק צער, אולי יותר מדי. אנחנו צריכים לראות את הטוב, את החיוב והמעלות ולראות בכל קושי אתגר שיביא אך טוב. אין ספק שגם המשבר של הגירוש מגוש-קטיף יעצים את כוחנו ואת אחיזתנו בארץ-ישראל. אנחנו לא רואים את זה ברגע זה, אבל אין כל ספק שתצא מזה טובה. אני אוהב את המבט של ר' עקיבא, שראה את חורבנה של רומי ושחק, ועל אף חורבנה של ירושלים ידע שתצא מזה הגאולה.

איך קורה שיש פערים גדולים כל כך בדעות של תלמידי הרצי"ה?

ראשית, השאלה אינה מדויקת. אין פערים כל כך גדולים. המשותף הוא רב. המטרות מוסכמות. כולנו רואים את התקופה הזו כתקופה של גאולה. כולנו רואים את הקמת המדינה כשלב מרכזי מאוד במהלך הגאולה, מהלך א-לוהי שבו הקב"ה נתן לנו את הארץ הזו ושחרר אותנו מעול גויים. הקמת המדינה מהווה בסיס לכל ההתקדמות שאחריה, של

קיבוץ גלויות, בניין הארץ והחזרת התורה לארץ-ישראל. בהסתכלות הזו כולנו מסכימים. כולנו מסכימים גם בשאיפות. אנו שואפים לשלמות התורה, לשלמות הארץ, לשלמות העם. אנו רואים את תפקידנו כשותפים עם הקב"ה במהלכי הגאולה, בבניית הארץ, בקיבוץ גלויות ובקירוב עם ישראל לאבינו שבשמים.

חילוקי הדעות הם בחלק מהדרכים איך להגיע למטרה הזו. כולנו מסכימים שהעבודה העיקרית היא עבודת החינוך. לא בכפייה נקרב את ישראל לאבינו שבשמים. אי-אפשר לעשות זאת בכפייה, וזה גם לא נכון. אנו צריכים להגיע לכך שכולם יאהבו וירצו לעשות

את רצון ה'. על כן הדרך להגיע לכך היא רק על-ידי חינוך והסברה רחבה ועמוקה, על-ידי כך שנגדל תלמידי חכמים גדולים שיהיו למאורות ויאירו את מאור התורה בכלל ישראל. כעת, לאחר עקירת היהודים מגוש-קטיף ותחת האיום של המשך מעשה העקירה חלילה ביהודה ושומרון, יש בינינו חילוקי דעות איך לנהל את המאבק בתחום הזה. חלק אחד אומר שהמאבק צריך להיות יותר בשיחה ובדיבור ולא בהבעה בפועל והתעקשות שלנו להיאחז בכל יישוב, ואנחנו סבורים שהדבר מוטל עלינו וחובה עלינו להיאבק גם באופן מעשי. וכן היתה הדרכת מו"ר הרצ"ה שאמר שצריך למסור את הנפש על ארץ-ישראל

אנחנו סבורים שהדבר מוטל עלינו וחובה עלינו להיאבק גם באופן מעשי, וכן היתה הדרכת מו"ר הרצ"ה שאמר כמה פעמים שצריך למסור את

הנפש על ארץ-ישראל. אנו מבינים שכוונתו היתה שאנו צריכים להביע בכל העוצמה האפשרית את התנגדותנו למהלך כזה. לא על-ידי שנפגע בשוטרים ובחיילים וננהל מלחמה ממשית, אף-על-פי שהרצ"ה התבטא בביטוי של מלחמה, אלא על-ידי שניאחז במקום, נתעקש ונבוא בהמונים גדולים ונבטא בכל לבבנו ומעשינו את השייכות שלנו לכל חלקי ארץ-ישראל ואת ההתנגדות שלנו למעשה כזה של עקירה, מתוך הנחה שייתכן שהדברים האלה יחלחלו אל לבבות המנהיגים והם יבינו שהם עושים מעשה כל כך חמור ונורא, שפוגע בחלק כל כך נאמן למדינה ולארץ. אנו לא מתכוונים לחנך במכות ובקללות. זה לא הסגנון ולא הדרך שלנו, וכפי שכבר הזכרתי, יש בזה מסר חינוכי של קשר ואהבה לארץ-ישראל.

ישנה נקודת מחלוקת נוספת האם לסרב פקודה, שיש הסוברים שעל-ידי כך הצבא יתפרק ואנו חושבים שזו טענה מגוחכת, שכן סירוב הפקודה יחזק את הצבא. אנשים ישרתו בצבא מתוך הכרה בערכו של הצבא ולא כמבצעים פקודות בלבד המבטלים את דעתם האישית. השירות בצבא צריך להיות מתוך הזדהות עם מגמותיו ולא מתוך משמעת עיוורת.

יש חילוקי דעות גם בדרכי החינוך, האם לחנך בצורה יותר אקטיבית למצוות. מכל מקום, המשותף הוא רב מאוד ומן הנכון היה לא להדגיש כל הזמן רק את המפריד אלא גם את הדברים המשותפים. היה נכון שנעבוד כולנו בצוותא, ובמידה מסוימת זה כך. בישיבת "בני צבי" לומדים תלמידים שהם בני הורים החלוקים עלינו בדרך המאבק על ארץ-ישראל. אנו שותפים לדעה בעבודה החינוכית, בקירוב רחוקים, בעלייה לארץ, בתפיסה האחדותית של עם ישראל ובהכרת הסגולה הישראלית, ובזה יש לעבוד יחד. בדברים המבדילים כל אחד יעבוד בדרכו, ו"מינייה ומינייה יתקלס עילאיה".

דרך-ארץ בדרך אל ארץ-ישראל

מה הכיוון שה' רוצה שנלך בו? האם עלינו לצפות לניסים?
הרב לבנון על קהילתיות, על יום העצמאות ועל "פעמונים"

כיצד יש להתייחס לתוצאות הבחירות?

לב מלכים ושרים ביד ה', ובוודאי לבבות עם ישראל. ודאי היינו שמחים לראות תוצאות אחרות, אולם לאחר מעשה אנחנו חייבים ללמוד ולהפיק לקחים. החשיבה

המרכזית היא סביב השאלה, מה הקב"ה רוצה מעמנו, מדוע הביא אותנו למצב זה.

הרב אליקים לבנון
ראש ישיבת אלון-מורה ורב היישוב

ארץ-ישראל בעבורנו היא ערך. היא איננה רק "מקלט בטוח", אלא נכס רוחני.

שנים רבות ניסינו להנחיל ערך זה לכל העם. והנה, קיבלנו טפיחה בפנינו כאשר מתברר שרוב גדול של הציבור איננו מתעניין כלל בערך זה, הנושא רחוק מלבו ואין לו כאב וצער על אובדן חלקים מארצנו.

כפי הנראה, הקב"ה שלח לנו תשדיר: חפשו במקום אחר את המסר אשר אותו יש להעביר לעם ישראל. רבים מחפשים מהו המסר החדש. לי נראה שנדבך שלם חסר בעם ישראל, ועד שלא נבנה נדבך זה, לא נוכל לבנות נדבכים גבוהים יותר. ניסינו להעביר ערכים של תורה ואמונה, אולם יש חלל בערכים של דרך-ארץ אשר קדמה לתורה, ועד שלא תתבסס קומת דרך-ארץ, לא תוכל להבנות עליה קומת התורה.

מהי קומת דרך-ארץ? זוהי הקומה של אנושיות מתוקנת. להיות בן-אדם. קומה זו פגועה מאוד כיום. אלימות במקום אהבת איש לרעהו. פשיעה במקום גמילות חסדים. תאוונות דרכים במקום מידת הזהירות. בנושאים אלה אין מחלוקת בחברה הישראלית,

33 דרך-ארץ בדרך אל ארץ-ישראל

והכול מודים שיש לפתור אותם. אולם לכל המערכות הקיימות אין כלים ואין דרך סלולה כיצד לגשת לפתרון הבעיות הללו.

אצל רבים הבעיות הללו נראות ככוח עליון וגזירה משמים. מבחינה מעשית, יש לחזק את חיי הקהילה בישראל. כיום, רבים רבים חיים לבד, לעצמם, ללא קשר עם חברה

יש לחזק את חיי

הקהילה בישראל.

כיום, רבים רבים חיים

לבד, לעצמם. אפשר

לבנות מערכות

חברתיות אשר יחזירו

את הבריאות לחברה

הישראלית

בריאה. אפשר לבנות מערכות חברתיות פשוטות אשר יחזירו את הבריאות לחברה הישראלית.

למשל, בכל רחוב או שכונה גרים אנשי מקצוע, כמו רופאים, עובדים סוציאליים, יועצים, אנשי חינוך וכדו'. אם כל רחוב יהפוך להיות קהילה, יוכל כל אחד מבעלי המקצועות הללו לתרום שעה בשבוע, בהתנדבות, לקהילתו.

אין מדובר על שעת בילוי, אלא על שעה של סיוע לפתרון בעיות, ובעיקר, בהכוונה נכונה אל הדרך לפתרון. לדוגמה: הקשר בין אבות ובנים, ונושאים חינוכיים בכלל, הנם עול כבד על החברה. אב אינו יכול לשוחח שיחה גלויה עם בנו, ובעיות חינוכיות עוברות לטיפול המשטרה ובתי המשפט.

אם תדע משפחה, שבקרבת ביתה יש אנשים טובים אשר אפשר לקבל מהם עצה טובה, ללא תשלום, בוודאי יקבלו הדרכה נכונה. וכן בבעיות רפואיות, או בעיות כלכליות, איש את רעהו יעזור. המתנ"סים, המנסים לפעול כמרכזים קהילתיים, יוכלו לשמש כמוקדים לפעילות זו. דבר זה יביא לקשרים אמיצים בין איש לרעהו, קשרים המבוססים על טוב ועל חסד.

כאשר יתמלא החלל הזה בחיי האומה, בערכים של דרך-ארץ, ניתן יהיה לדבר על המשך בערכי אמונה ותורה, ואז תחזור גם ארץ-ישראל לתפוס את מקומה בחיי הכלל כולו.

יום העצמאות – כיצד?

חלק בלתי נפרד מיום העצמאות, אולי החלק המהותי ביותר, הוא קבלת הריבונות על ארץ-ישראל. הממשלה אמורה לייצג את הציבור בביצוע הריבונות. לצערנו, ממש בתום יום הבחירות, עמד המיועד לראשות הממשלה והכריז כי "כל המהלכים שלנו יהיו בתיאום עם ארצות-הברית ועם מדינות אירופה", זו אינה עצמאות ואינה ריבונות. למרות הגלויות שעברנו, ואחריהן, הרי שעדיין אנו בגלות, כבושים תחת מחשבות גלותיות, יש לנו עמוד שדרה עצמי, ואותו לא נמצא בארצות-הברית או באירופה, נמצא אותו בתוך עצמנו. אומה שאינה יודעת לקום על אויביה המשגרים קסאמים כנגד אזרחים, היא אומה ללא עמוד שדרה. לכן, כלפי העתיד, אנו צריכים לצפות לכל תרחיש אפשרי. כמובן, אפשר ומותר לצפות גם לנס, אך לפעמים הוא בא ולפעמים לא.

עם זאת, יום העצמאות הוא גם יום הודיה לקב"ה על שהביאנו לארץ-ישראל, וממעמקי הגלות זיכה אותנו להקים מדינה. אמת נכון הוא, שהמדינה איבדה הרבה מכוחה בשל ההנהגה הרעה שאחזה בה. אולם זו אינה סיבה להפסיק לשמוח ביום העצמאות.

לפני אלפי שנים יצאנו ממצרים, וכל אחד חייב לראות עצמו כאילו הוא יצא ממצרים. והנה באה גלות חשוכה, והשכיחה את יציאת מצרים. האם העלה מישהו בדעתו להפסיק לחגוג את יציאת מצרים?! גם תפילה לשלום המדינה איננה תפילה לשלום הממשלה, יש להודות על הקמת המדינה ולהתפלל לשלומה. אפשר ואפשר להיאבק כנגד הממשלה, להיאבק נגד צה"ל המבצע הוראות שאסור לו לבצען.

אמת נכון הוא,
המדינה איבדה הרבה
מכוחה בשל ההנהגה
הרעה שאחזה בה.
אולם זו אינה סיבה
להפסיק לשמוח ביום
העצמאות

מי שקשה לו לקבל את הנוסח של התפילה לשלום המדינה, יכול לשנות מלה זו או אחרת. בקהילת אלון-מורה נוהגים לומר: "והעמד לה ראשים שרים יועצים הגונים" במקום "שלח אורך ואמתך וכו'". נמשיך לשמוח במדינה ולהתפלל לשלומה ונמשיך להיאבק בכוחות הרעים שהשתלטו עליה, ובעזרת ה',

בעוד כמה עשרות שנים, נזכור את הימים שעברו, ונוכל לומר לעצמנו, הנה חלפו ימי הרעה, ושוב מאירה שמש גדולה על ישראל, על תורתו ועל ארצו.

לעניינו של יום ירושלים

הצעד הראשון לבניין בית-המקדש הוא הכיבוש של הר-הבית, כך שיום ירושלים הוא יום המהפך. היום תודעת בית-המקדש רחוקה מלבותיהם של ישראל. כמדומני שרוב הציבור היום לא מסכים לעזוב את הבית המואר והיפה, עם המטעמים של ליל הסדר, ולחגוג את ליל הסדר בירושלים תוך עשיית "על האש" תחת אחד העצים. ואמנם שתודעת ירושלים עוד לא הבשילה, אך עדיין זהו יום המהפך שבו נעשה הצעד הראשון בכיבושה של ירושלים, ויום ירושלים ייזכר כיום שבו התחילה הגאולה.

לעניינו של ל"ג בעומר

הנקודה המרכזית בספירת העומר היא על כך שמתו תלמידיו של ר' עקיבא שלא נהגו כבוד זה בזה, עניין שנוגע בעולם התורה הפנימי שלנו שנוגע בוויכוחים פנימיים, ובל"ג בעומר פסקו מלמות. החודש הזה מסמל ומציין לכולנו לחזור ולנהוג כבוד זה בזה. גם אם יש דעות שלא תמיד עולות בקנה אחד עם הדרך שלנו, יש בהן נקודה אמיתית, ויש לנו לנהוג כבוד כלפיהם, אני ברייה וחברי ברייה.

אומנות ההסברה של

מה כתב הרב קוק על בנו הרב צבי יהודה? ❁ מהי נקודת המפנה בהתנחלות הראשונה בשומרון? ❁ הרב שטיינר על דרכו של הרב צבי יהודה במפעל ההתיישבות ❁

מי היה רבנו?

מאז שעמד על דעתו ועד סוף ימיו, היה כל עיסוקו של הרב צבי יהודה הכהן קוק זצ"ל בלימוד תורה – הוא למד בעצמו ולימד תורה לאחרים. הוא עסק בש"ס ובפוסקים ובספרי

הרב חיים ישראל שטיינר
ר"מ בישיבות "מרכז הרב" ו"אביב התורה"

אמונה. הרב צבי יהודה העיד על עצמו, שהוא זכה ללמוד עם אביו, מרן הרב קוק, את כל הש"ס פעמיים, ומלבד זה למד עם אביו נושאים רבים

אחרים. במשך השנים עלה ונתעלה להיות מגדולי הדור והעמיד אלפי תלמידים.

בנוסף על הלימוד עסק בהוצאתם לאור של ספרי אביו בהלכה ובאמונה. מרן הרב זצ"ל לא השאיר בידו עותקים של תשובותיו בהלכה, ורבנו אסף בטרחה מרובה עשרות רבות של תשובות, שהיו בידי השואלים ברחבי העולם. את התשובות ערך על-פי ארבעת חלקי השולחן-ערך, עיטר אותן בהערות משלו והוציאן לאור בספרים (כגון הספר "משפט כהן").

תורתו של מרן הרב בנושאים רבים ומגוונים בתחום האמונה, נכתבה בפנקסים גדולים בצורת יומן. רבנו ערך את כל האוצר הזה לפי נושאים, והוציאן לאור בצורה מסודרת ומהודרת, תחת פיקוחו הצמוד של אביו (כגון ספרי אורות, אגרות וכו').

כבר בהיותו בן **שבע-עשרה**, כתב עליו אביו (אגרות הראי"ה סי' ק"ב): "בני שיחיה, אשר הוא, תודה לדי', הוא כמעט האחד עמי, המתרגל לעמוד על דעתי ולהקשיב שיח נשמתי. נפשו ב"ה טהורה היא ועדינה, והוא מבוסס ב"ה בהמון רעיונות טובים ומאירים, שיהיו בעז"ה לברכה לו ולעולם" – ניבא הרב, וידע מה ניבא.

מדי פעם בפעם היה רבנו כותב מאמרים משלו (בעיקר בעיתון "הצופה"). המאמרים ליוו את הימים הגדולים של טרם הקמת המדינה ולאחריה, והוא זה שביסס למעשה את התפיסה, שאנחנו נמצאים בתהליך של הגאולה האחרונה, ששוב אין אחריה גלות, והכול מתוך מקורות של תורה.

לאחר פטירתו של הרב חרל"פ זצ"ל, התמנה הרב צבי יהודה לעמוד בראש ישיבת "מרכז הרב". בתקופה זו החלו לנהור אל הישיבה רבים מבני הנוער הציוני הדתי-לאומי. במשך השנים חולל הדבר מהפך עצום בציבור זה. רוב הישיבות הקיימות היום במגזר הדתי-לאומי, ישיבות ההסדר והאולפנות הוקמו על-ידי תלמידיו ותלמידי תלמידיו.

הסברה מתוך מבט של תורה

מאז מלחמת ששת-הימים ועד סוף ימיו, נהג הרב צבי יהודה להקדיש חלק מזמנו לפרסום כרוזים ומכתבים, והיה מגיב על פעולות הממשלה ורבי המדינה – הכל מתוך מבט תורני. בקשר שבין עם ישראל לארצו ולמדינתו ראה רבנו נושא ראשון במעלה והוא ייחד לכך שיעורים רבים.

מקובל היום לשים את הדגש החזק של ההסברה על הביטחון האישי והציבורי ולהתריע על סכנות ביטחוניות לעם ולמדינה. דרכו של רבנו היתה להסביר את הכול – את ערכה, את חשיבותה של הארץ בעבורנו, את מקומה של ארץ-ישראל בתודעתנו – באופן **אמיתי** וכללי ולא כמקום מקלט אישי: "דרישתנו להיותנו תמימים ושלמים בארצנו זאת, על כל חלקיה, לא בלבד מפני שבלא זה לא נוכל להגן על קיומנו, אלא מפני שהיא **אמיתית** וצודקת" (להלכות ציבור קנ"ו).

רבנו הרבה לצטט את דברי אביו, שכתב למזרחי בקונגרס הציוני (באיגרת תקע"א): "מקור הציונות הוא המקור הקדוש העליון, התנ"ך. לא הד קול, שעם שנאוי בעולם הולך

לבקש לו מקלט בטוח מרודפיו, אלא שגוי קדוש, סגולת העמים, גור אריה יהודה, נעור מתרדמתו הארוכה, והנה הוא הולך ושב אל נחלתו, אל גאון יעקב אשר אהב סלה".

אין שטחים ערביים - חזרנו הביתה!

"כל הארץ הזאת היא שלנו בהחלט, ירושה היא לנו מאבותינו, כדבר ד' לאברהם אבינו 'לזרעך עד עולם' (וכן ליצחק וליעקב) ולבני-ישראל – 'לזרעכם ונחלו לעולם'. אין כאן שום שטחים ערביים, אלא אדמות ישראל, אשר אחרים ראו ובנו עליהם שלא ברשותנו" (כרוז "למען דעת"). "לא כובשי אדמות נכר, אלא חוזרים הביתה אל אדמות שבטי ישראל" (ארץ הצבי נ"ה).

ארץ-ישראל לעם ישראל שבכל העולם

ארצנו זאת, שחזרנו אליה ושחררנו אותה בחסדי האוזר ישראל בגבורה, היא של כל עם ישראל ומליוניו, בכל מקום שהם, וכל ויתור על איזה שעל, הוא בטל ומבוטל". ולכן, "כל משאל עם אין בכוחו לבטל את איסור התורה של 'לא תתן להם חניה בקרקע'".

נאה דורש ונאה מקיים

רבנו לא הסתפק ב"נאה דורש", אלא היה שותף בפועל להתנחלות. ההתארגנות להתנחלות הראשונה בשומרון נעשתה בהתייעצות צמודה עם רבנו, שהשתדל לקבל אישור מראש ממר שמעון פרס, אז שר הביטחון. המשא-ומתן נמשך כמה ימים, ומר פרס אמר שבאופן עקרוני הוא בעד ההתיישבות, אבל העיתוי איננו מתאים. אז השיב לו רבנו, שהוא יעלה להתיישב יחד עם הגרעין, וכן היה. הרב צבי יהודה היה אז בן שמונים-וארבע! מיד אחרי תפילת שחרית בישיבה, הוא נסע לשם עם שקית הטלית והתפילין שלו, נאחז בגדר, שכבר הקיפה את המקום, ואמר לאלוף פיקוד המרכז, יונה אפרת ז"ל, שגם אם חס-ושלום יירו בו, הוא אינו עוזב, כי על כל מצווה יש דין של מסירות נפש כשכופים יהודי לעבור עליה, וכל שכן על מצוות יישוב ארץ-ישראל, השקולה כנגד כל המצוות שבתורה.

אף עמידתו הנחושה של רבנו לא שינתה את דעת הממשלה, והצבא פינה את המתנחלים בכוח. לדעת חוקרים רבים, הפינוי הזה היה נקודת המפנה, שעוררה כעבור

כמה שבועות אלפים מישראל לחזור ולהתנחל במקום שוב ושוב. כאשר ראו אדם זקן בגופו, אך צעיר בנפשו, נאחו באהבה באדמת הקודש, מתוך אמונה עמוקה ואמיתית ונכונות למסירות נפש – התחולל המהפך. מאז החלה התיישבות מאסיבית בכל ישיע והגולן, התיישבות המונה כיום מאות אלפי יהודים, כן ירבו, אשר חלקם חיים בתנאים קשים ובסיכונים יום-יומיים, ונאחזים באהבה ובמסירות נפש בנחלת אבותינו.

היחס לממשלה המגבילה התיישבות יהודית

במאמרים רבים של רבנו הוא כותב על הנפלאות שקרו לעם ישראל בהקמת המדינה ובחזרת שלטון ישראל לארצו. בכל שנה ביום העצמאות היה רוקד יחד עם בחורי הישיבה ברחובות ירושלים כהודיה על אתחלתא דגאולה. על כל גילוי של עוז ממשלתי, היה שולח את ברכתיו לממשלה. אחד הגילויים שבירך עליהם היה הפצצת הכור האטומי בעירק.

מצד שני כותב הרב צבי יהודה: "המצווה האלוקית אשר נצטוונו בתורת האמת, שהארץ הזאת תהיה בשלטוננו עליה. כל כפייה לעבור עליה (כלומר לפנות שטח ממנה) מצד ממשלה ישראלית או מצד איזה ממשלה של גויים, ידידים או אויבים, מחייבת אותנו בנערינו ובזקנינו, בבנינו ובבנותינו, להתקומם נגדה בכל חיינו ונפשותינו" ("להלכות ציבור" ס"ב).

**"ממשלה יהודית,
שהיא עושה ליהודים
בארץ ח"יהם הגבלת
תחום מושב... צריכה
בירור מרובה על
אמיתת ערכה..."**

"אין שום צד היתר לאיסור תורה זה של מסירת קרקעותינו לגויים ח"ו, ולפיכך החיוב על כל אדם מישראל, על כל גדול תורה בישראל, ועל כל איש צבא בישראל למנוע ולעכב את זה בכל אומץ ועוז ומן השמים יסייעונו" (מתוך "לא תגורו").

"ממשלה יהודית, שהיא עושה ליהודים בארץ

חיהם הגבלת תחום מושב (היינו שמגבילה את התיישבות), שלא כמצוות בורא עולם, אשר ציוונו 'וירישתם וישבתם' בכל מלוא רוחבה וממשותה, צריכה בירור מרובה על אמיתת ערכה וזכותה" (ארץ הצבי, ל"ט).

"הארץ הזאת היא של ישראל, הוא עם הנצח החי וקיים... דור הולך ודור בא, והעם חי וקיים... שר הולך ושר בא, שר ישראלי או שר נכרי, והאומה הישראלית, והארץ הישראלית של האומה הזאת, לעולם היא עומדת וקיימת בכל תקפה ותמימותה" (שם, מ').

חוקיות ההתנחלות

"כדברי קדשו של הרב זצ"ל ביחס אל העלייה לארץ הבלתי חוקית בימי שלטון האנגלים בארץ – כי לא העלייה לארץ היא בלתי חוקית, כי **עיכוב העלייה לארץ הוא בלתי חוקי** – כך גם עכשיו, לא ההתנחלות היא בלתי חוקית, אלא **עיכוב ההתנחלות הוא בלתי חוקי**".

פינוי בכוח עלול לגרום למאבק פנימי אלים

במכתבים אישיים למשה דיין, לשמעון פרס ולמרדכי גור התריע רבנו על כך שאם תהיה כפייה לפנות חלקים מארצנו, היא עלולה להביא לתוצאה הנוראה של מאבקים אלימים בתוכנו.

"הדרכות חז"ל ורבותינו הנאמנים הן על מלחמת עם ישראל עם אומות העולם, ונקווה שלא תצטרך להגיע אל מלחמת עם ישראל בממשלתו הכושלת. וד' **עוז לעמו יתן ומתוך כך יברך את עמו בשלום**" (מתוך מכתב למרדכי גור, ארץ הצבי י"ט).

כאשר היה פינוי בכוח של מפגינים נגד נסיגה מאבו רודס שבסיני, הוא כותב (ארץ הצבי כ"ד): "בכם ישראל יתפאר, ושםם וזכרם של חלושי הממשלה והאמונה בישראל, עם האלות והמכות שלהם, יישאר כמובן כראוי להם" (ושם הוא מכנה זאת – שלטון המשתמש בדיקטטורה נגד העם וארצו).

סדר העדיפות הרצוי לפעילות שלנו

כיום עומדת על הפרק במלוא חריפותה השאלה במה עלינו להשקיע את מירב מאמצינו ופעילותנו הציבורית: האם להשקיע מאמצים בהתנחלות, בחינוך או בהסברה, ומהו סדר העדיפות הרצוי.

הדעות, גם בין הרבנים, שונות ומגוונות. וזאת למודעי, שלא כל מי שקיבל סמיכה לרבנות, מוסמך להורות לכלל ישראל בעניינים כלליים. רק גדולי תורה מהשורה הראשונה, **שתלמידי חכמים** שבדור, רבנים גדולים ודיינים, מתייעצים אתם בשאלות סבוכות וכבדות משקל (כמו בעיות של התרת עגונות, ציות לפקודת פינוי של שטח בארץ-ישראל וכדומה), הם המוסמכים להורות לכלל ישראל בשאלות כאלה.

רבנו, שהיה ראש וראשון לגדולי הדור, מברר את
הסוגיה הזאת וכותב בין השאר (ארץ צבי י"ד):
"להתנחל בכל מלוא רוחב ארצנו, ליישב את
שוממותיה, היא מצות התורה הברורה והמחייבת את
כולנו... להגביר את מאמצי **החינוך הדתי**, המאמין
במעשי ד' צור ישראל וגואלו, ומקבץ נדחיו ובונה
ארצו, ודאי חשוב מאד, ובשום אופן **לא חשוב יותר**
מזה של יישוב ארצנו והתנחלות שממותיה... חלילה
לחדול מהתנחלויות... **עם שקידת** ההתנחלות צריך
להרבות **חינוך והסברה** לחשיבותה החיונית. ריבוי
החינוך וההסברה לחשיבות הזאת, איננה סתירה
וניגוד אלא השלמה ושכלול לה".

גם גדולי דורנו, הגר"א שפירא שליט"א והגר"מ אליהו שליט"א, מכנים פקודה של פינוי **"בלתי חוקית בעליל"** וקוראים להיאחז בכל תוקף ועוז בכל שעל של אדמת הקודש, גם אם זה בניגוד להחלטת הממשלה והכנסת.

גם גדולי דורנו, הגר"א שפירא שליט"א והגר"מ אליהו שליט"א, מכנים פקודה של פינוי **"בלתי חוקית בעליל"** וקוראים להיאחז בכל תוקף ועוז בכל שעל של אדמת הקודש, גם אם זה בניגוד להחלטת הממשלה והכנסת.

מסירות הנפש של רבנו בהתנגדותו לנסיגה

עד ימיו האחרונים ממש מסר רבנו את נפשו בהתנגדותו לנסיגה מחלקי ארץ-ישראל. ימים אחדים לפני פטירתו נערכה הפגנה גדולה נגד פינוי חבל ימית. כשבאנו אליו לבית-החולים וסיפרנו לו על כך החל לנתק מגופו את האינפוזיות שאליהן היה מחובר. תוך כדי כך שאל: האם למנחם בגין יש בעלות על ארץ-ישראל? צריך מסירות נפש על כל ד' אמות

בארץ-ישראל. רק אחרי מאמצים מרובים, מנענו אותו מיציאה ממיטת חוליו (האירוע הוקלט, והקלטת נמצאת בידי!).

סיכום

רבנו נפטר בפורים.

נאמר במגילת-אסתר "ומרדכי לא יכרע ולא ישתחוה" – וקשה: מדוע נאמר הדבר בסגנון של עתיד? כתב על כך ה"שפת-אמת" שבכל הדורות יש, ויהיה, מרדכי כזה.

במשך שנים רבות עסק רבנו, הרב צבי יהודה, בחיזוק זכותנו להתיישב בכל שטחי ארץ-ישראל בגבולותיה המפורטים בתורה. ההסברה, שליוותה את מעשי ההתנחלויות, היתה מבוססת כולה על מקורות קודש של תורה, על שיעורים, על מאמרים וכרוזים ועל פעילות אישית שלו בהתיישבות. בביתו נוסד "גוש-אמונים", שם נערכו ההתייעצויות המכריעות לפני הביצוע המעשי של העלייה לקרקע. גדלותו העצומה בתורה היתה מקור סמכותו ואמונתו. הוא לא נכנע לכל התנגדות מצד ממשלה כלשהי או מצד גורם אחר. הוא חזר שוב ושוב, בעל-פה ובכתב, על הקביעה, שאנחנו בתהליך הגאולה, ועל כך שאסור לוותר על אף שעל מאדמתנו – בגלל מצוות עשה של כיבוש הארץ, בגלל האיסור של "לא תחנם" ובגלל האיסור של "והארץ לא תימכר לצמיתות". הוא אמר וחזר ואמר, שעלינו להיאבק גם נגד הממשלה בעוז ובנחישות. עמידתו האיתנה היא שהביאה לשינוי הכביר במפת ההתיישבות בארץ-ישראל באופן מעשי, והיא שהנחילה את האמונה והביטחון, ש"ראשית צמיחת גאולתנו" הולכת ומתחזקת, על אף הרפיסות המתגלה מדי פעם. בדרכו של רבנו, הרב צבי יהודה זצ"ל נלך, וד' עוז לעמו ייתן, ומתוך כך – יברך את עמו בשלום.

הפרעות בתקשורת

עלינו להכיר בעובדה שדרכי ההשפעה המקובלות חסומות בפנינו ☉ הרב ברוך כהנא מתווה נתיב לתשובה, לתפילה ולשמירת הלשון ☉

התנתקות מתקשורת

זה זמן רב היה ברור איזו עוצמה יש לתקשורת ההמונים, העיתונות הכתובה והאלקטרונית, בהשפעה על דעת הקהל. אבל בשנה האחרונה ניכרת עליית מדרגה בהשפעה

זו, והתקשורת משילה מעליה את כל המעצורים המקובלים בארצות דמוקרטיות, ופועלת כמעט בגלוי למען מטרתיו של הממסד הישראלי. בתחילה היה זה למען ההתנתקות, ואחר-כך למען מפלגת "קדימה".

הרב ברוך כהנא
ירושלים

חדי עין ואוזן יכלו להבחין במגמתיות זו בכל מהדורת חדשות ברדיו, בכל כותרת בעיתון.

שטיפת המוח הובילה לתוצאה הבלתי נמנעת – עקירת גוש-קטיף ועליית גוש השמאל בבחירות האחרונות. ועל כן אין מקום לחילופי האשמות, כאילו אדם פלוני או שיטת הסברה אלמונית הם האשמים בירידת כוחו של הימין בבחירות; או שגישה מסוימת במאבק על גוש-קטיף היא שהביאה לכישלוננו – וקל וחומר שאין לבזות תלמידי חכמים בהאשמה כזאת. בכל דרך שהיינו נוקטים בה, העוצמה של התקשורת המונוליטית היתה תוקפת, לועגת, משמיצה ושמה לאל, כפי שהיא יודעת לעשות היטב.

המניע של הממסד להשתמש בכוחה של התקשורת נגד הציבור הדתי-לאומי הוא החשש שציבור זה יסכן את שלטונו. לפני עשור, היתה זו ש"ס בראשות אריה דרעי שהראתה סימנים של רצון ויכולת לכבוש את השלטון; והאוליגרכיות הפעילו את כל כוחן נגד ש"ס, והצליחו להקטין את כוחה ולעצור את שאיפותיה לייחד את צביונה של המדינה. כעת הגיע תורנו. ימים יגידו אם מזימתם זו תצלח.

פעולות עוקפות תקשורת

מה זה אומר לגבי דרך הפעולה הציבורית שעלינו לנקוט בה? ראשית, צריך להיות מודעים לכך שהדרכים המקובלות להשפעה במדינה דמוקרטית חסומות בפנינו, בדרך הטבע. כל דבר שנעשה ינוצל על-ידי אשפי הספינים לרעתנו. מה שעושים צריך להיעשות בדרך עוקפת תקשורת.

שנית, צריך למצוא דרכים לצמצם את כוחה של התקשורת, כדי שנוכל לצאת מן המלכוד הזה. דרך אחת היא החזרה בתשובה – ברור שאדם שומר מצוות פתוח יותר לקולות הקדושה ופחות נתון לשטיפת המוח התקשורתית. דרך אחרת יכולה להיות דה-

לגיטימציה של התקשורת, בפעולות הסברה – בכלים חוץ-תקשורתיים – בדבר שקרנותה והמגמתיות שלה. חשוב גם לדבר על חומרת איסור לשון הרע, אידיאל שיש בו גם כדי להתגבר על סכנות התקשורת והוא יכול לפתור הרבה מחוליי החברה המודרנית. (במאמר מוסגר אציין, כי את רוב האידיאלים של מוסר התורה כבר סיגל לעצמו העולם ההומניסטי, ודווקא בעניין שמירת הלשון יש לתורה עדיין מה לומר לעולם). לשם כך חשובה פעילות "פנים אל פנים", בשני התחומים האלו, וכבר הועלה הרעיון של "פנים אל פנים" איכותי כלפי

אנשי התקשורת עצמם. דרכים נוספות להקטנת כוחה של התקשורת הן, למשל, חקיקת חוק "השמים הפתוחים" שייתן חופש לגופים שונים לשדר, בניית אלטרנטיבות כגון ערוץ 7 והקטנת תקציבה של רשות השידור.

תפילה לתקשורת בונה

להלן הצעת נוסח ל"תפילה נגד התשקורת", למי שמבין שבאמת רק הקב"ה יכול להסיר מעלינו את הצרה הזאת: רבונו של עולם, גלוי וידוע לפניך שעמך ישראל רוצים לעבדך בלבב שלם, אלא שהשאור שבעיסה מעכב, התשקורת המסיתה הרשעה, המסיבה

את לב ישראל מעבודתך. הבט נא על עבדיך, המוסרים את נפשם על תורתך הקדושה ועל ארצך הקדושה, ותן שכר לפעולתם. אל תיתן למרשיעי ברית להמליך עלינו אטד, מלך אביון. אתה בחסדך הגדול נתת לנו מדינה בארצך הקדושה, אתחלתא דגאולה, תחילה וראש לפדיון נפשנו משעבוד מלכויות. ועתה באים דלטורים, בעלי לשון הרע ומוציאי שם רע, בשפתי חלקות, החפצים להוציא את שמך ממדינתך, למסור חלקים מארצך הקדושה למשול במ גויים. אוי לחילול השם! ומה תעשה לשמך הגדול? למה יאמרו הגויים איה א-לוהיהם? הכרת ה' כל שפתי חלקות, לשון מדברת גדולות. הכשילים במזימתם, ואל יעשו ידיהם תושייה. ולמסיתים אל תהי תקווה, תכסה פניהם קלון, ויתגלה שקרם לעיני כל בני עמך, למען לא ילכו שולל אחריהם, ויקבלו כולם, גם הם, את עול מלכותך, באמת ובלבב שלם, אמן כן יהיה רצון.

מצוינות בדרך לגאולה

דיאגנוזה זו של הבעיה עלולה להביא לייאוש בתוך מחננו: מה טעם לפעול עם א-ל, כפי שלימדונו רבותינו לעשות, אם הכל יושם לאל על-ידי כוחות חזקים הרבה יותר מאתנו?

עם ישראל מתנהל
מעל לטבע. צריך
להמשיך לבנות את
ארץ-ישראל בכל
מרחביה, וה' הטוב
בעיניו יעשה. שום
מצוה אינה שבה ריקם

כבר הדגשתי שכל הנ"ל נכון רק ברמה של דרך הטבע, ואילו עם ישראל מתנהל מעל לטבע. צריך להמשיך לבנות את ארץ-ישראל בכל מרחביה, וה' הטוב בעיניו יעשה. שום מעשה מצווה אינו שב ריקם, לא בפעולתו הנסתרת ולא בפעולתו החינוכית. במקביל צריך לפעול לקראת מדינת ישראל האידאולית – הכנת תשתית מעשית וחינוכית לבניין בית המקדש, מערכת משפט לפי התורה, יחסים בין-לאומיים על-פי התורה (אור לגויים; טיפוח "בני נוח"), סמכות הלכתית אחידה (סנהדרין), וכו', לקראת הרגע שתזדמן האפשרות ליישם את כל אלו

בפעול. אם עד עכשיו חשבנו שנוכל לקרב את האידאליים הללו בדרך הטבע, באה התקשורת בצעקתה החוצפנית: "לא אתן לכם!", וטפחה על פנינו. אבל דרכי הקב"ה

נשגבות מבינתנו, וברצותו הוא יכול ברגע להפיל את כל בניינה של הרשעה, ועלינו להיות מוכנים לרגע הזה.

מצד שני, אין סומכים על הנס, והדבר נכון במיוחד בגאולה הנוכחית, שתהיה בדרך הטבע, על-ידי מעשינו. לכן חובתנו לעשות כל מאמץ אפשרי להגיע ליעדים הללו, אף אם כרגע נראה המכשול שמציבה בפנינו התקשורת כמכשול בלתי עביר. וצריך לזכור שבמידה רבה השמאל הגיע למה שהגיע באמצעות מאמץ גדול. לדוגמה, שדרך או נואם מכין את עצמו הרבה לפני מעשה, כדי שדבריו ישפיעו. רק כך אפשר להגיע למצוינות; ורק מצוינות מצדנו תוכל, בדרך הטבע, להכריע את הכף להשגת מטרותיו האמיתיות של עם ישראל. לא די בנכונות למסור נפש, לסבול מכות ולגור בקרוואן מול רוחות וגשם. דרושה גם עשייה שיש בה מצוינות, בכל התחומים – בלימוד תורה, במלאכה, בשדה, בתעשייה או במדע. וכך, יחד עם סייעתא דשמיא גדולה המובטחת למי שמעורר מלתתא, נזכה לגאולה השלמה.

הדרך לגאולה רצופה

מהם הרבדים המרכיבים את ימי ספירת העומר? ☉ מה מלמד רבי עקיבא לדורנו? ☉ הרב סימינובסקי על הנחש הקדמוני, על רוממות ועל ייאוש ☉

ספירה לקראת מפגש פנים אל פנים

ימי ספירת העומר מפגישים אותנו עם שני רבדים הלכתיים – מצוות התורה לספור את העומר, שעניינה החיוב על כל אחד ואחד מישראל לספור את הימים ולהתכונן מתוך כך

לקראת קבלת התורה (ע' חינוך מצווה ש"ו), ומנהגי אבלות שתיקנו הקדמונים בעקבות מות תלמידי עשרים-וארבעה אלף מתלמידי ר' עקיבא בתקופה זו.

הרב שי סימינובסקי
ראש הכולל בגרעין התורני ברמלה

המעבר מפסח לחג השבועות הוא

מעבר שכולו רוממות וגודל, מיציאת מצרים שהיא בבחינת לידה, וברית לעם היוצא מעבדות לחיי חרות ועצמיות ועדיין לא התנער והתנקה מטומאת מצרים – לעבר מפגש פנים בפנים בין ישראל לא-לוהיו, מפגש שבו הוא לא רק נטהר מטומאת מצרים, אלא מזוהמת הנחש הקדמוני, ובכך יתקן המציאות החומרית כולה. ספירת העומר קושרת בין שני המועדים הללו והופכת אותם למהלך אחד של התעלות והתקדמות (ע' רמב"ן ויקרא ובספר החינוך שם).

ואולם העובדה שיש דרך שצריך לעבור בה, להתעלות ולתקן, משמעותה שזהו מצב

**מיציאת מצרים שהיא
בבחינת לידה, וברית
לעם היוצא מעבדות
לחיי חרות ועצמיות
לעבר מפגש פנים
בפנים בין ישראל
לא-לוהיו**

רגיש ופגיע, וכפי שמבאר המהר"ל את דברי חז"ל: כל הדרכים בחזקת סכנה "כי הדרכים אין שם ישוב האדם ודבר זה כמו נבדל מעיקר העולם כי עיקר העולם הוא הישוב ודבר זה יוצא מן הישוב" (נתיבות עולם פרק א). זהו אינו נתון סטטיסטי שרירותי, אלא עניין מהותי. הדרך מהותה **יציאה** ממקום יישוב אחד ובסופה הגעה למשנהו, והיא עצמה מחוץ ליישוב ומחוץ לסדר. עצם היציאה מהסדר הקבוע והמוגן היא סכנה בפני עצמה והיא שינוי שמערער את יציבותו וביטחונו של ההולך בה. גם הדרך לקראת מתן תורה רצופה סכנות, כאותו מפגש עם

עמלק הקורה בדיוק בדרך שבין ים סוף להר סיני והוא קורה ברפידים, וכפי שדרשו חז"ל שרפו ידיהם בתורה, זו הסכנה שקיימת בדרך – רפיון, חולשה ושכחת העצמיות.

ר' עקיבא יוצא מצרים

אפשר שזוהי משמעות נוספת לאבל על תלמידי ר' עקיבא. ר' עקיבא חווה בעצמו מעין יציאת מצרים פרטית בהיותו בן גרים ועם-הארץ שונא תורה ותלמידי חכמים, בתחילת דרכו. בהמשך הוא עובר שינוי קיצוני, דבק בלימוד התורה ומפיץ תורה לאלפים, ובתוך כמה שבועות יורד כל מפעל חייו לטמיון, עם מות כל תלמידיו, עשרים-וארבעה אלף במספר. אבל ר' עקיבא אינו מתייאש והוא חוזר ומקים דור חדש של תלמידי חכמים, שמהם יוצאת תורה שבעל-פה לכלל ישראל, ובכך הוא מגיע למעין מתן תורה "פרטי" שעל ידו ניתנת תורה לכלל ישראל.

נמצא שמהתורה שבכתב למדנו את עצם הערך הגדול והנשגב של הדרך ומה הפוטנציאל הגלום בה, ומחז"ל והקדמונים למדנו מהן הסכנות הרבות הטמונות בה וגם את היכולת והביטחון לגבור עליהן. וכשם שהתורה שבכתב ובעל-פה הן שלמות אחת, כך גם לגבי שני הצדדים שיש בהליכה בדרך לעבר יעדים גדולים.

זכינו ובדורותינו צעד עם ישראל כמה צעדים משמעותיים בדרכו על במת ההיסטוריה והחל להגשים ולממש את חזון הדורות של תחייה בארצו. מצד אחד אין לנו ספק שאנו מתקדמים בדרכנו הגדולה, ומצד שני אנו יודעים שעדיין לא הגענו לסופה. בעיצומם של

בעיצומם של ימי
 ספירת העומר זכינו
 לציין שני ציוני דרך
 חשובים המשקפים
 גם התקדמות וגם
 חוסר שלמות, - יום
 העצמאות ויום
 ירושלים

ימי ספירת העומר זכינו לציין שני ציוני דרך חשובים המשקפים גם את ההתקדמות וגם את חוסר השלמות, הלא הם יום העצמאות ויום ירושלים, הקשורים מאוד לתחיית האומה במובן הלאומי, אך חסרונה של תחיית הקודש שעוד לא הושלמה בולט בה עד מאוד.

זאת ועוד, לפני חודשים ספורים חוינו בכאב עצום את חורבנם של יישובי גוש-קטיף וצפון השומרון, שנובע כולו מאותו הפער הנורא שבין תחיית החול לתחיית הקודש. ייתכן שדרכו של ר' עקיבא ראויה לשמש לנו תמרור ודרך - כשם שר' עקיבא, למרות הכאב והקושי שחש בוודאי על מות

תלמידיו, המשיך ופעל, המשיך ולימד, וממנו ומתלמידיו יצאה תורה שבעל-פה לכלל ישראל לדורותיו, כך גם אנו בעז"ה נמשיך ונבנה, נמשיך וניבנה, ובעז"ה מאתנו ומדרכנו תצא בשורה גדולה לכלל ישראל שתביא לכולנו את הגאולה השלמה.

רוח סערה

או בנחת רוח

מיהם תלמידי אליהו הנביא בדורנו? מה יסוד המחלוקת בין הרב קוק לעדה החרדית? הרב מלמד בסקירה על תפיסות, על שורשי נשמות ועל אמון

עבודתו של אליהו

בתקופת בית ראשון אנו פוגשים שלוש קבוצות בעם: עובדי השם, עובדי העגלים ועובדי הבעל. עובדי השם הם אותם שקיימו כל התורה בשלמות, כפי שהורו להם הכוהנים

והנביאים. הם הלכו בדרכי הנביאים כפי כוחם והתרחקו מעבודה זרה ומהדומה לה. לא רק מעבודה זרה גמורה נמנעו, אלא אפילו עגלים לא עבדו, והכשרים שבהם גם בבמות לא זבחו ולא הקריבו כי אם להשם לבדו במקדשו.

הרב יהודה מלמד
ר"מ בישיבת רמת-גן

עובדי העגל הם אותם שנמשכו אחר ירבעם בן נבט, אשר חטא והחטיא את ישראל, ועבדו את העגלים אשר עשה בבית-אל ובדן. אך אלה עדיין ראו את עצמם כבעלי זהות יהודית ישראלית. הרי העגלים היו המצאה ישראלית ולא ייבוא מבחוץ, וכשהוקמו העגלים אמרו עליהם: הנה אלהיך ישראל. ניתן לומר שהעגל היה יותר הגשמה מאשר עבודה זרה גמורה. גם החג שעשו להם בחודש חשוון היה חיקוי לחג הסוכות. אפשר לדמיין אותם כאנשים שישבו כל שנה בליל הסדר וסיפרו ביציאת מצרים, אולי אפילו הקריבו לעגל קורבן דומה לקורבן פסח, וייתכן שגם צמו ביום הכיפורים. מן הסתם החזיקו בעוד מנהגים יהודיים, כלומר ההיסטוריה שלהם ישראלית היתה, וכך גם התרבות. ההליכה שלהם אחרי העגלים – שהוקמו מסיבות פוליטיות, כדי שלא יחזרו העם לירושלים

ולמלכות דוד – לא היתה אלא משיקולי נוחות. הם לא כפרו בכל, הם לא ראו עצמם גויים, אבל היה נוח להם לסגוד למשהו מוחשי, משהו שמן הסתם דורש מהם פחות.

עובדי הבעל הם אנשים שלמעשה הלכו אחרי תרבות נוכרייה. הבעל היה עבודה זרה של עם אחר. המלך אחאב, שהביא את עבודת הבעלים לישראל, היה נשוי לגויה והלך אחר עצתה. עבודת הבעלים מבטאת למעשה הפניית עורף לתרבות היהודית הישראלית והליכה אחר תרבות זרה. בעוד עובדי העגל יכולים לשמור על זהות יהודית, גם אם חיוורת, במשך

דורות, הרי שעובדי הבעל עלולים להגיע בזמן קצר להתבוללות גמורה.

בימינו אפשר למצוא

בעם שלוש מגמות

אלו. יש מגמה של

עבודת השם, יש

מגמה שדומה

לעבודת העגלים, ויש

מגמה הדומה

לעבודת הבעל

אליהו הנביא נלחם מלחמת חורמה בעבודת הבעלים. הוא קרא לעם שלא לפסוח על שני הסעיפים ולהחליט מי א-לוהיהם, והרג את נביאי הבעל בחרב. תלמידו אלישע הקים את יהוא, שעשה למעשה מהפכה, הרג את המלך והשמיד את כהני הבעל. הנביא מספר שבזמן מלכותו חזרו העם לזבוח לעגלים². נראה שאין כאן רצון לומר שעבודתו של אליהו נכשלה. גם אם העם לא הגיע אל השלמות, מכל מקום הוא נטש את מגמת התבוללות והבגידה ביהדות, וחזר אל אותה חולשה של העגלים. המעבר הזה חשוב מאוד, על-פי מה שאמרנו לעיל יש כאן ממש הצלה של העם מכיליון.

שלוש המגמות בימינו

בימינו אפשר למצוא בעם שלוש מגמות אלו. יש מגמה של עבודת השם, מגמה שמובילה קוראים לקיים כל התורה כולה ולנהל את החיים לפיה. יש מגמה שדומה לעבודת העגלים, כלומר אנשים שאין להם כוח לכל המחויבות הזו, הם רוצים ליהנות מכל מה שמציעה התרבות המערבית, אך עדיין רואים את עצמם כיהודים ואוחזים ברמה כזו

2. מלכים ב' ט' כח- לא.

או אחרת של מנהגים יהודיים. ויש מגמה שדומה לעבודת הבעל, כלומר תפישה שרואה באירופה חזות הכול ומעוניינת לקיים כאן עוד סוג של מדינה אירופית.

ההבדל בין המגמה השנייה לשלישית מתבטא בכמה עניינים: התפישה השנייה תרגיש רתיעה טבעית מנישואי תערובת, גם אם לא תמיד תמצא הסבר רעיוני לרתיעתה זו. התפישה השלישית לא תרגיש אותה רתיעה, ואם היא ישנה, תראה בה סוג של גזענות.

התפישה השנייה תקיים בחיבה חלק ממנהגי ישראל ויהיה לה חשוב להעביר אותם לדור הבא, ואילו התפישה השלישית לא תראה בהם שום ערך, ולבד מכוח האינרציה לא ישתמרו אצלה.

לתפישה השנייה יהיה יחס בסיסי חיובי לעובדי השם ולתלמידי חכמים, וגם אם יהיו מחלוקות הן יהיו מקומיות ולא עקרוניות. ההשקפה השלישית תהיה במצב קבוע של מלחמה נגד עובדי השם, ממש כפי שאיזבל הצידונית רדפה את נביאי השם.

כמעט כל יהודי
שנמצא כאן, יש בו
מקום של חום יהודי
ושייכות עמוקה לעם
ישראל ומצד שני אין
אחד שאין לו
התמודדות עם
ההשפעה המערבית

וכאן אני מבקש להבהיר. לא לחינם, כשתרגמתי הדברים לימינו, דיברתי על מגמות ותפישות ולא על קבוצות, כיוון שמדובר על חלוקה תיאורטית טיפולוגית. אבל למעשה כמעט כל יהודי שנמצא כאן, יש בו מקום של חום יהודי ושייכות עמוקה לעם ישראל, שתתבטא בכל מיני מצבים, ובוודאי לרובא דרובא יש אותן המידות שצינו בהן חז"ל את ישראל "רחמנים, ביישנים, גומלי חסדים". ומצד שני אין אחד שאין לו התמודדות עם ההשפעה המערבית

(המערביות בעצמה אינה רע גמור כפי שהיתה עבודת הבעל, ויש בה כמה מידות טובות, "מוסר הנביאים" שנתפרסם בעמים) וכל יהודי עומד במאבק עד כמה לשמור על הייחודיות שלנו ועד כמה להיות אזרחי העולם.

אם כן, בדורנו, שהוא "דור מופלא דור שכולו תימהון כולו זכאי וגם כולו חייב", יש עירוב גדול של הדברים, פחות נפגשים עם טוב מוחלט ועם רע מוחלט, ויותר נפגשים בעירוב של טוב ורע. יש מי שיראה בזה סכנה גדולה מאוד ויש מי שיראה בזה פוטנציאל גדול מאוד.

כשזוכים ישראל
ומובילה אותם הנהגה
של יראי השם, ישמח
כל לב. מצב כזה
נקרא בפי חכמים
"בזמן שישראל עושים
רצונו של מקום", עם
כל הטוב שמתלווה
אליו

ואעפ"כ תיארו את שלוש המגמות כדי לחדד הדברים, כי ראוי שכל אחד יבדוק בנפשו מתי מובילה אותו ההנהגה הראשונה, שאפשר לקרוא לה יצר הטוב, מתי מובילה אותו ההנהגה השנייה, שלה אפשר לקרוא האנושיות שלו (ובלשון הספרים "קליפת נוגה"), ומתי מובילה אותו המגמה השלישית, שלה אפשר לקרוא יצר הרע.

כאשר מובילה אותו ההנהגה הראשונה הוא ישמח בחלקו, וכאשר מובילה אותו ההנהגה השנייה יראה בה חולשה שדרושה תיקון, אך התיקון יכול לבוא בנחת ומתוך ידיעה שבשר-ודם אנחנו ואל ייפול ליבנו שיש בנו חולשות כאלה ולכך נוצרנו שלא נתייאש מלתקן. אך כאשר ימצא את עצמו נמשך אל ההנהגה השלישית, עליו לקפוץ כנחוש נחש ולדחות מעליו בכל תוקף את הנטייה הזו. ימאס ברע ויבחר בטוב.

הנהגה עם יסוד יהודי או חלילה מגמה של התבוללות

גם בחיי האומה אנו צריכים להיות בתשומת לב מיוחדת איזו הנהגה יש לנו. כלומר מהי הרוח העיקרית המובילה את ההנהגה הלאומית – הראשונה, השנייה או חלילה השלישית.

כשזוכים ישראל ומובילה אותם הנהגה של יראי השם, ישמח כל לב. מצב כזה נקרא בפי חכמים "בזמן שישראל עושים רצונו של מקום", עם כל הטוב שמתלווה אליו.

פחות מכך זהו כשמנהיגים את העם אנשי חול שיש בליבם כבוד אל הקודש, אבל פעמים רבות יגבר עליהם יצרם ויעשו שלא כתורה, אך בעצמם יודעים הם שאין זו שאיפתם העמוקה, אלא מחמת אינטרסים שונים ומשונים הגיעו לחולשה ברוח ישראל. מצב כזה ייקרא בפי חכמים "בזמן שאין ישראל עושים רצונו של מקום". ואעפ"כ אין זה זמן רע לגמרי, כי יש בדור תלמידי חכמים, והעם וראשיו מכבדים ומתכבדים בס. גדולי ישראל בדור כזה ילמדו עליו זכות ויתפללו שיתוקנו כל חסרונותיו, כי לכל העם בשגגה. וכמו בעבודה האישית, ייעשה התיקון בנחת וביישוב הדעת, כדרכו של הלל הזקן ובית מדרשו.

אך יש זמנים קשים שמשתררת על ישראל הנהגה רעה, שמנסה להטות אותו לגמרי מהמסילה והיא ממש מתייצבת כאויבת הקודש ונושאי, ובזמנים כאלו יוצאים צדיקי הדור במלחמת חורמה כנגד אותה הנהגה, ומנסים בכל כוחם להעבירה מהעולם כמו שעשה אליהו הנביא.

ההבחנה בין שתי המדרגות מבארת את הסתירה בין דמותו של אליהו כקנאי גמור לברית השם, לבין דמותו כמי שמשיב לב אבות על בנים וכמי שיושב

וכותב זכויותיהם של ישראל. דווקא בגלל האמון הגדול שהיה לאליהו בעם, הוא לא ראה בממלכת ישראל לדורותיה מציאות שהיא כולה רע, אלא ראה בה יהדות חלשה שצריכה חיזוק, ודווקא בגלל זה נלחם כל כך בחריפות באחאב, כיוון שראה בו מי שמסית ישראל מהוויה יהודית לכיוון הוויה לא יהודית. ייתכן שבעיני חכמים אחרים בדור ההוא לא היה הבדל בין יהוא שהכרית הבעל לבין אחאב, אך בעיני אליהו היה גם היה.

הרב זצ"ל חשב שגם
במבט הפשוט יש כאן
מנהיגים שאומנם הם
חוטאים, אך יש להם
תחושת שייכות
עמוקה לעם ישראל
והם עמלים הרבה
להרים את קרנו

נראה שהמחלוקת היסודית ביחס לדור בין הרב הראיה זצ"ל לבין הרבה תלמידי חכמים אחרים היתה בשאלה האם לשייך את ההנהגה הנוכחית לסוג השני או לסוג השלישי. ואע"פ שהיו גם שורשים למחלוקת הזו בהסתכלות הפנימית, בהתבוננות אל שורש נשמותיהם של בני הדור, מכל מקום הרי על-פי נסתר בלבד לא מנהיגים את עולם המעשה. הרב זצ"ל חשב שגם במבט הפשוט יש כאן מנהיגים שאומנם הם חוטאים, אך יש להם תחושת שייכות עמוקה לעם ישראל והם עמלים הרבה להרים את קרנו. באופן בסיסי יש להם כבוד למסורת ולתורה, אלא שיש להם קושי לקיים עימה מפגש מלא, מסיבות שונות ומשונות שאותן ביאר באריכות.

ואילו חכמי ישראל אחרים, כמו האדמו"ר מסטמאר או מנהיגי העדה החרדית, ראו בהנהגה הנוכחית של התנועה הציונית המשך ישיר של עובדי הבעל, גם אם בלבוש אחר.

בדור הזה עולה
השאלה האם יש כאן
גישה שאין לה שום
עניין לשמר את
הייחודיות של עם
ישראל, לבד מכוח
האינרציה

הם סברו שכונתם העמוקה של המנהיגים, גם אם לשון תנייך בניהם, להטות את ישראל לגמרי מדרך הישר, ולעקור לגמרי רוח ישראל. ממילא לשיטתם יש צורך במלחמת חורמה בהנהגה זו, וגם אם מלחמה ממשית לא שייכת עכשיו וגם אינה מועילה, מכל מקום יש לפרוש פרישה גמורה מהנהגה זו, ולא לשתף אתה פעולה אפילו בעניינים טובים או נייטרליים.

דווקא משום שהרב סבר שהדור בכללו יש בו יסוד טוב, לכן נמצא אצלו ביטויים מאוד חריפים כששמע קולות צורמים שדחפו לכיוון של שכחה

גמורה של העבר או של דחיפה להתבוללות גמורה. לעומת זאת בעיני החרדים, לא היתה נפקא מינה בין קולות אלו לכל הקולות החילוניים, כולם היו אצלם מחוץ לתחום באותה מידה.

5. כמו דבריו ביחס לדבריו של בן יהודה "כולנו פנינו עורף לעבר שלנו" - אגרות ראיה א' י"ח וכן דבריו ביחס לש"י הורביץ שהטיל ספק בעתידו של עם ישראל - אגרות ראיה ב' אגרת תמ"ה.

בדור שלנו – כשרוח הציונות הולכת ומסתלקת לה, חיבת ארץ-ישראל כארצו של עם ישראל כבר אינה תופסת מקום בחוגים רחבים וגם המרכיב המרכזי של הזהות היהודית, לאחר ההתרחקות מקיום רוב המצוות, הלך לו – בדור הזה עולה השאלה, והיא נוקבת ויורדת עד התהום, האם משתלטת על ההנהגה חלילה הרוח השלישית. האם יש כאן גישה שאין לה שום עניין לשמר את הייחודיות של עם ישראל, לבד מכוח האינרציה.

את נביאי הבעל נדמה לנו שאנו כבר שומעים, הלא המה כל אותם מעצבי דעת הקהל שמחזיקים בידם חלק ניכר משופרות התקשורת, אך האם חלילה השתלטה רוח זו גם על ההנהגה עצמה? האם הממלכה עצמה נטמאה?⁶

לבתי מדרש אחרים השאלה הזו לא מציקה, הם מזמן ראו בכל ההנהגה הזו משהו ששייך לתחום הטומאה, ואין בו שום עניין חיובי במובן היהודי, לבד מהיותו מכשיר שאפשר להיעזר בו כדי לקיים את התורה. ההנהגה אינה עולה בעיניהם על ממלכות הגויים והיא אף גרועה מהם, שהרי עליהם לא מוטל קיומו הרוחני של עם ישראל ועליה כן.

אבל לנו, תלמידי הרב, תלמידי אליהו, השאלה הזו מנקרת וכואבת.

את נביאי הבעל נדמה
לנו שאנו כבר
שומעים, הלא המה
כל אותם מעצבי דעת
הקהל שמחזיקים
בידם חלק ניכר
משופרות התקשורת

שלוש הגישות ביחס לארץ

ואבאר דברי יותר. מזמן חשבתי שאפשר לחלק את הגישות השונות ביחס לארץ-ישראל לשלוש גישות: גישה אחת סוברת שאין לוותר על שום חלק מארץ-ישראל, לבד ממצבים של אונס גמור, כפי שהיה במלחמת השחרור; גישה שנייה סוברת שאומנם ארץ-ישראל שלנו וכל הטענה של זכות היסטורית היא נכונה, אך אפשר לוותר כדי להשיג שלום; גישה שלישית סוברת שאין תוקף ממשי לטענת הזכות שלנו על ארץ-ישראל, ומה שיש לנו

6. כאן יש להבהיר א. שמא ההנהגה עצמה נטמאה אך לא העם, שהוא יש בו כל הטוב שדברנו לעיל ועוד יש עליו לימוד זכות שמנהיגיו מטים אותו לרע; ב. גם אם נכריע שרוח רעה מובילה את ההנהגה אין זה מצב סופי ואפשר לשנותו וכמו שאפשר לקלקל תאמין שאפשר לתקן.

זכות בחלקה זהו כורח קיומי כי אין לנו מקום אחר, וגם זה מתוקף הסכמה של הקהילה הבין-לאומית ביחס לאותם גבולות, אבל מעבר לזה אין לנו שום זכות והרי אנו ככובשים זרים וצריכים אנו לוותר גם ללא תמורה.

נקל להבין שלוש תפישות אלו כאשר הן מקבילות לאותן שלוש גישות שציינו לאורך המאמר.

נודה על האמת, הגישה שאין מקום לויתורים לא היתה מעולם בשלטון, אבל יהיה נכון לומר שבמשך רוב השנים שלטה הגישה האמצעית, כלומר הרי זו ארצנו היקרה, אך אם ייווצר מצב של שלום נהיה מוכנים לוותר. ומכיוון שהצד השני לא היה מוכן לשלום – לפחות כשמדובר על תושבי ישי"ע הערבים-הפלסטינים – החזיקו רוב ממשלות ישראל מאז ששת-הימים באזורי ישי"ע ואף יישבו אותם. נמצא שלמעשה, הלכה כאן הגישה האמצעית יד ביד עם אנשי האמונה.

הממשלה האחרונה וזו שעתידה לקום שינו גישה זו, והחליטו שצריך לסגת גם ללא

שלום וללא תמורה כלשהי, ובכך הם אימצו למעשה את הגישה השלישית.

הנפקא מינה היא

גדולה: עצמונה או

עמונה, בנחת רוח

ובהסברה או מלחמת

תרבות של ממש עד

כדי מרי אזרחי ואי

ציות כדגל ולא רק

כניקיון כפיים אישי

אומנם הם טוענים שזה כדי לשמר רוב יהודי וכן שהם עושים את זה בכאב, אבל מבין השורות עולה החשש שיש כאן משהו יותר עמוק. יש כאן הפנמה גמורה של טענות העמים עלינו שאין זו ארצנו ושאנו כאן כובשים זרים, וממילא נשמע שאין אנו יורשים של בני ישראל המוזכרים בתנ"ך וכו', עם כל המשמעות החמורה של מחשבות אלו.

ואם מוצדקים חששותינו, הרי שאנו צריכים להרים תמרור "עצור" למול שלטון כזה וצריכים להתרחק משיתוף פעולה אתנו אפילו בדברים טובים, פרט לשיקולי תועלת וכיו"ב.

אומנם אין כאן הכרעה גמורה, ואנו מודים שדרושה כאן רוח הקודש של חכמי הדור כדי להכריע, אבל אין זו רוח הקודש של השגת שורשי הנשמות, אלא הערכה יסודית

ועמוקה מהי הרוח המובילה כאן, האם יהודית גם עם בעלת חולשה גדולה, או שמא יש כאן חלילה אובדן הרוח היהודית.

הנפקא מינה היא גדולה: עצמונה או עמונה? בנחת רוח ובהסברה או מלחמת תרבות של ממש עד כדי מרי אזרחי ואי ציות כדגל ולא רק כניקיון כפיים אישי.

מעשיך יקרבוך ומעשיך ירחקוך

לנו נראה שהדבר הוא שקול ותלוי הוא מאוד במעשיהם העתידיים, שהרי אין אנו עוסקים בנסתרות אלא בנגלות.

בזאת ייבחנו המנהיגים המדיניים, אם יפתיעו וידחו נסיגות נוספות, עד לבואו של שלום אמת, הרי ודאי חזרו להיות כהנהגה האמצעית.

גם אם לא, עדיין ייבחנו בכמה עניינים.

א. היחס לירושלים – האם ישמרו על שלמותה גם במחיר של החזקת מספר מסוים של אזרחים זרים בתוכה ובזאת יבטאו שאינה סתם עוד שטח (אם אשכחך ירושלים תשכח ימיני = יהדות!).

ב. היחס לעיר האבות חברון, כפי שביטא אותו רבות אריק שרון שבשמו הם דוגלים ("היכן יש עם שיש לו מצבה בת שלושת אלפים שנה שמעידה על שורשיו הראשונים". שכחת חברון = ניתוק מהשורש).

ג. הרצון לשמר כמה שיותר יישובים, ובעיקר סיפוחם אל שטח מדינת ישראל מתוך הערכה להתיישבות בכלל ולהתיישבות הציונית-דתית בפרט כחלק משלשלת ההתיישבות.

ד. היחס לבקעת הירדן – בבקעה אין ערבים רבים והיחס אליה יכול ללמד האם יש כאן סוג של אונס שגרם לנסיגה, ובאזור שאין האונס הזה ישמחו להחזיק, או שיש כאן חלילה כניעה תרבותית מוסרית לכל הטענות שאנו גזלנים וכו'.

7. נאמר לי משני עדים מגידי אמת עדיני נפש שהיו בעמונה, שהם נסחפו לזרוק אבנים רק לאחר שראו את האלימות הקשה של המשטרה. אם כך באומרנו עמונה כוונתנו לכוונה הראשונה של המפגינים שבאו לשם, כלומר להיאבק מאבק נחוש בידיים בדומה לשא-נור ולכפר-דרום.

ה. היחס ליהדות בכל גבולות מדינת ישראל – מי שטוען שהוא נאלץ לסגת כדי לשמר רוב יהודי, צריך להוכיח שחשוב לו לשמר את הזהות היהודית של אותו רוב, וכן שחשוב לו לחזק את המשפחה היהודית כדי שיגדל אותו רוב.

אני יודע שהדתיים של קדימה טוענים שאפשר להשיג את כל הדברים האלה, ואדרבא בכל ממשלה אחרת המצב היה יכול להיות עוד יותר גרוע. ואני אומר להם שהם הגיעו לעת כזאת למלכות, והזמן יוכיח האם הם יהיו נותני ההכשר לעבודת הבעל של דורנו, או שייזכרו כמי שאפשרו הסכמה לאומית רחבה, שנתנה ביטוי משמעותי, גם אם חלקי, לגישה יהודית, ונתנה מקום לכוחות השונים בתוך העם ובכך מנעו קרע נורא הגובל במלחמת אחים.

הם נמצאים ממש בין פתחו של גן-עדן לפתחו של גיהנום.

ואף אנחנו, גם אם נשאף לשלמות הגמורה, נדע להעריך את ההבדל בין גישה יהודית, גם עם חסרה, לבין מגמה ריקה מיהדות, כדרכו של אליהו.

מבחן הנאמנות

הכיפה הסרוגה אינה אחידה ☉ כמה סוגים מרכיבים אותה? ☉
הרב טרופ בניתוח מגמות בציבור הדתי לאומי ☉ על תודעה
ותקווה ☉

גודלו של הציבור הדתי-לאומי ותוצאות הבחירות

קראנו רבות על האכזבה ממספר המצביעים לאיחוד הלאומי והמפד"ל בבחירות. מי
שמאוכזב כי ציפה שחילוניים או מסורתיים יצביעו, ניחא. אך מי שמאוכזב מכך שהדתיים

הרב אהרן טרופ
ראש ישיבת "בני צב"

לא הצביעו לאיחוד זה, פשוט טועה. זה
הציבור! זה, פלוס כמנדט של ברוך מרזל
ותומכיו מצד אחד וכמנדט של מימד ושמאלנים
(״מתונים״ במכבסת המלים) אחרים שהצביעו
לקדימה ולמפלגת העבודה מצד שני – זה, פחות
או יותר, כל גודלו של הציבור הדתי-לאומי.

גם לו כל הדתיים-הלאומיים מימין ומשמאל היו מצביעים לאיחוד, דבר שאינו סביר
כלל וכלל, לא היינו משיגים להערכתנו יותר מ-11-12 מנדטים. תחושת האכזבה נובעת מכך
שבוחנים את התוצאות לאור נתוני החינוך הממלכתי-דתי, שהוא כפול בגודלו (החינוך
הממלכתי-דתי, החמ"ד, מהווה כ-20% מכלל החינוך היהודי בארץ), אך שוכחים שכחציו
של חינוך זה בנוי על ציבור שאינו מגדיר את עצמו כדתי אלא כמסורתי ומצביע בעיקר
לש"ס ולליכוד. דרך אגב, מכאן גם נובעת הטעות הגדולה, שחוזרים עליה שוב ושוב, על
האחוזים הגבוהים של הדתלש"ים מתוך בוגרי החמ"ד, בלי לשים לב שבעצם המגמה היא
הפוכה ויש בחמ"ד הגירה חיובית. אחוז הדתיים שיוצא מהחמ"ד גבוה הרבה יותר מאחוז
הדתיים שנכנס אליו, כיוון שהרבה מאוד מסורתיים שאינם שומרי שבת שולחים את
ילדיהם לחמ"ד. כאשר מבדדים את סוגי האוכלוסיות בחמ"ד, רואים שאחוז הדתלש"ים
בישיבות ובאולפנות, ללא מרכיב התיכונים והקיבוץ הדתי, נמוך בהרבה מהנתונים

המתפרסמים חדשות לבקרים. האחוז גבוה שנמנע מלהצביע בבחירות האחרונות, שייך בעיקר לציבור זה, שאמנם שולח את ילדיו לחינוך הדתי לאומי אך מעולם לא הגדיר עצמו ככזה. בדרך כלל הוא מצביע לליכוד, ולכן ההימנעות מהצבעה בבחירות האחרונות פגעה בעיקר בליכוד וכמעט ולא פגעה באיחוד של המפד"ל והאיחוד הלאומי.

אין איחוד בכיפה

ציבור זה, הקטן יחסית, שנקרא דתי-לאומי, מורכב מקבוצות ותתי-קבוצות ובתוכו ישנם זרמים שונים ומגוונים. השבר שאנו חווים כתוצאה מאירועי גוש-קטיף ועמונה ומתכוננו המרושעים של אולמרט, מעלה ומחדד, מברר ומגדיר את הכוחות השונים. שוב אין כיפה סרוגה אחת אחידה, אלא כמה סוגים. להלן ננסה לעמוד על זרמים אלו, בהקשר של גירוש יהודים ומסירת שטחי ארץ-ישראל (בהחלט ניתן לערוך סיווגים שונים בהקשרים אחרים).

בציבור התורני לאומי
ברורה המחויבות
להלכה, נאמנותו
למדינה באה מתוך
אמונתו שזה חלק
מעבודת ה'. הוא קודם
כל דתי או תורני ורק
אחר-כך לאומי

לדעתי ניתן לחלק את הציבור הדתי-לאומי לארבעה זרמים עיקריים:

א. הציבור הדתי-הלאומי או התורני-הלאומי. בציבור זה ברורה המחויבות להלכה, הוא משתדל שכל מעשיו יהיו מתוך תחושה של עבדי ה'. נאמנותו למדינה ולחוקיה, לצבא ופקודותיו, באה רק מתוך אמונתו שזה חלק מעבודת ה'. הוא קודם כל דתי או תורני ורק אחר-כך, מתוך כך, לאומי. ברור לו שחוק

או פקודה שסותרים הלכה אין לקיימם בשום פנים ואופן. שום התחכמות לא תועיל. ציבור זה אינו מנסה להסתיר את הסתירה בין נאמנות לה' לבין הנאמנות לחלק מחוקי המדינה, והוא מכריז בריש גלי על נאמנותו המוחלטת לדבר ה' ולהלכה. הציבור הזה מאמין שהוא הולך בדרכו של הרב צבי יהודה זצ"ל שהכריז: "אנחנו מצווים על פי התורה ולא על פי הממשלה" (ארץ הצבי כט-ל) ומתוך כך אמר מפורשות ביחס למסירת שטחים: "אין שום צד היתר לאיסור תורה זה של מסירת קרקעותינו ולפיכך החיוב על כל אחד מישראל ועל

כל גדול בישראל ועל כל חבר ממשלה בישראל ועל כל איש צבא בישראל למנוע ולעכב את זה בכל אומץ ועוז" (שם, "לא תגורו"). זה הציבור שנשמע לגדולי ישראל, הרב גורן זצ"ל, הגר"ש ישראלי זצ"ל, הרב נריה זצ"ל ויבלחטי"א הגר"א שפירא הי"ו, שהורו בזמנו לסרב פקודה, כשעל הפרק עמד נושא גירוש יהודי חברון. זה הציבור שחזר ונשמע לפסקו של הגר"א שפירא שליט"א, על החובה לסרב לפקודה לגירוש יהודי גוש-קטיף. בציבור זה נכללים גם אנשים שאומנם אינם מקפידים על קלה כבחמורה, אך עם זאת נהיר להם שהתורה והמוסר הם מעל לחוק ולפקודה.

אגב, ציבור זה, ברובו המוחלט, שולל מאבק אלים עם הצבא והמשטרה, אלא שהוא סבור ומאמין שעליו להשתדל ולהקשות על הגירוש כמה שניתן, ללא הרמת יד או אבן על חייל. לצערנו, כמה מהחולקים על גישתו של ציבור זה מצטרפים אף הם לעלילת הדם המשטרית-תקשורתית, שכביכול נוער עמונה היכה שוטרים בכוונה תחילה, ולא רק כהתגוננות וכתגובה לאכזריות השוטרים. הלב מסרב להאמין שהם שמעו וקיבלו את הוצאת השם הרע הזה, מבלי לבדוק ולברר מה באמת אירע שם, על אלפי בני הנוער והמבוגרים שהיו שם. אך העובדות, החוברות והמאמרים מדברים בעד עצמם.

**הציבור התורני-
הממלכתי אף הוא,
בדומה לקבוצה
הראשונה, חש מחויב
להלכה ציבור זה לא
הפנים עדיין את
התובנה שמוסדות
מדינת ישראל הכריזו
מלחמה ביהדות**

ב. **הציבור התורני-הממלכתי.** אף הוא, בדומה לקבוצה הראשונה, חש מחויב להלכה. הוא ממלכתי ומביע נאמנות לחוקי המדינה אך ורק משום שהוא סבור שזה רצון ה'. הוא קודם כל תורני ורק מתוך כך הוא ממלכתי. ציבור זה, שנאמנותו למדינה נובעת, כאמור, מהבנתו כך את דבר ה' המתגלה בדורנו, לא

הפנים עדיין את התובנה שמוסדות מדינת ישראל הכריזו מלחמה ביהדות. אומנם ביחס למשרד החינוך והמשפטים הם אולי דווקא הראשונים שהתריעו על כך, כפי שעשה זאת מו"ר הרצ"י זצ"ל ובחריפות מרובה. אך הם עדיין לא חשים שגם הצבא והמשטרה והאליטות האחרות מגויסות למלחמה זו. מכיוון שגם ציבור זה חש מחויב להלכה, גם הוא הורה להתחמק ממילוי פקודות הנוגדות את ההלכה, אך הורה לעשות כן בהיחבא, בשקט,

בהתחמקות. לא לשאת זאת כדגל של בחירה בין נאמנויות סותרות. דבר זה הביא לבלבול אצל חלק מראשי המכינות ביחס למה להורות לתלמידיהם, שחלקם השתתפו בגירוש.

שני הזרמים הללו, למעשה, יונקים מאותו בית מדרש, של הרב זצ"ל ובנו הרצ"י זצ"ל. ההבדלים ביניהם באים לידי ביטוי בעיקר בנושאים אלו, של המאבק על ארץ-ישראל, שהוא נושא מרכזי ביותר במשנת הרב זצ"ל ובנו.

בנושא של המאבק על ארץ-ישראל, ישנם שני הבדלים מעשיים יסודיים בהתייחסות המעשית של שתי הקבוצות: האחד, ההכרזה הגלויה והתקיפה בדבר הנאמנות להלכה ולא להוראות המדינה, כשיש ביניהן סתירה. בעוד הקבוצה הראשונה פעלה בריש גלי, בניסיון לשכנע חיילים לסרב לפקודת הגירוש, הקבוצה השנייה נמנעה מלעשות זאת, ורק הורתה

בשקט להשתדל ולהתחמק מביצוע הפקודה עם מינימום התעמתות עם ראשי הצבא. הבדל נוסף הוא המוכנות להיאבק על מניעת הגירוש ועיכובו. ויכוח זה בא לידי ביטוי כבר בשנת תשמ"ב בגירוש תושבי חבל ימית. דגם עצמונה, שעלה על האוטובוסים מרצונו, מול דגם חצר-אדר, שהתבצר ונגרר לאוטובוסים. ויכוח זה חזר ונשנה עתה, עם גירוש תושבי גוש-קטיף. שוב, דגם עצמונה שפינה עצמו ללא הערמת קשיים, מול דגם כפר-דרום שהתבצר והערים קשיים על המגרשים. חצי שנה לאחר מכן ראינו את דגם עמונה,

**לפי הדגם המוצע
על-ידי הזרם התורני-
הממלכתי, לממשלה
לא תהיה שום בעיה
לבצע את עקירת כל
יישובי יש"ע תוך יממה
אחת**

שהיה, ללא ספק, המשכו של דגם כפר-דרום (עלילות הדם, שהעלילו בשני המקרים, על אלימותם של המתיישבים כביכול, מראות שבדיוק מדגם כזה, של מאבק עיקש אך לא אלים, חוששים השלטונות. לכן ניסו, במקרים אלו, להעליל על המתנגדים לגירוש ולהבאיש את ריחם). משמעות ויכוח זה, להערכתך, פשוטה עד להחריד. לפי הדגם המוצע על-ידי הזרם התורני-הממלכתי, לממשלה לא תהיה שום בעיה לבצע את עקירת כל יישובי יש"ע תוך יממה אחת. לא יידרש שום מאמץ מיוחד וגיוס כוחות מיוחד, שכן, בכל מקרה, לא יהיו ניסיונות התנגדות בשטח. הדגם השני, של הדוגלים במאבק, אף הוא, כמובן, לא יכול להבטיח את הישארות היישובים, אך הוא כן יכול להקשות מאוד על ביצוע הגירוש. הוא

יכול לעכבו באופן ממשי ולהצריך השקעת משאבים עצומה כדי לבצע את הגירוש. הערמת קשיים זו תוכל בוודאי להקשות ולעכב את הגירוש, ואולי אף למנוע חלק מביצועו.

יסוד ההבדל הרעיוני בין שתי הגישות אינו ברור לי דיו, אך אין ספק שהוא מבוסס גם על המוכנות, או חוסר המוכנות, להצביע, לפרסם ולהתמקד בסתירה בין הנאמנות לחוקי המדינה, בהנהגתה הנוכחית, לבין הנאמנות המוחלטת להלכה. הבדל זה בא לידי ביטוי גם בנושא שולי, אך סמלי: בעלי שתי הגישות ממשיכים לברך את המדינה, אך הקבוצה הראשונה שינתה את הניסוח ומבקשת מריבונו של עולם שיעמיד בראשות המדינה הנהגה חלופית יראת שמים. בכך היא מבטאת את המאיסה בהנהגה הנוכחית ואת הציפייה להנהגה חדשה. הקבוצה השנייה דבקה בניסוח הישן, המצפה עדיין שההנהגה הנוכחית תתעשת ותשנה דרכיה.

ציבור זה, התורני-הממלכתי, לא יוכל לאורך זמן להתמיד בהליכתו בין הטיפות, להכחיש את הסתירה בין הנאמנויות, ולצפות שהיא תיעלם. הד לגישה זו ניתן לראות בראיון שנערך ב"עולם קטן" (פרשת צו) עם הרב רונצקי: "שאלה: איך הרב נערך לקראת האפשרות של גירוש נוסף? תשובה: החלטתי שלא יכול להיות שהחלטתי (אם לקבל את המינוי של הרבצ"ר) תושפע מהאפשרות של מהלך תיאורטי, שלמרות החשש היא עדיין בגדר אמירה פוליטית, לא מגובשת. הנושא הזה מורכב כל כך שכל עוד אינו לפתחנו, אני לא חושב שצריך לעסוק בו. שאלה: האם יש לגבי הצבא קו אדום שבו אומרים עד כאן – אני את זה לא עושה? תשובה: ודאי, כל מה שבניגוד לתורה אסור על הצבא לפקוד לעשות ולך ודאי שאסור לבצע, אבל אין כיום מציאות כזו". בראיון זה רואים את הניסיון לומר, שאין סתירה. אין פקודות נגד התורה, הגירוש הוא בכלל תיאורטי כרגע. אך אם וכאשר לא ניתן יהיה עוד להתחמק מהכרעה ברורה, אם וכאשר הציבור הזה יידחק לפינה, לכשיווכח שהמלחמה היא על ה' ועל משיחו, הוא לא יוכל להחשות עוד ויכריז אף הוא, ובריש גלי, על אי נאמנותו לכל מה שבא מצד מוסדות המדינה והצבא כשהוא סותר את ההלכה.

ג. **הציבור הלאומי-הדתי או הממלכתי-הדתי.** ציבור זה מאופיין בכך שהוא קודם כל ממלכתי ורק אחר-כך דתי. הוא חש מחויב למדינה, לחוקיה ולמוסדותיה יותר מאשר לתורה ולהלכה. יחס זה, על-פי רוב, אינו נובע מבידור מעמיק, אלא מהיסחפות אחרי המקובל בתקשורת ובאווירה השלטת. זה קודם כל יחס רגשי. אין מי שלא מכיר את

התופעה של יהודים דתיים, המאחרים לתפילה, מפטטים בחזרת הש"ץ ובקריאת התורה, אך מיד כשמתחיל החזן את ה"מי שבירך" למדינה ולחיילי צה"ל, הם נעמדים ומשתתקים. חלקם אף נוזפים במי שמעז לשבת או לפטפט בקטעים אלו. אין כמו מחזה זה, החוזר על

הציבור הלאומי-הדתי מאופיין בכך שהוא קודם כל ממלכתי ורק אחר-כך דתי! הוא חש מחויב למדינה, לחוקיה ולמוסדותיה יותר מאשר לתורה ולהלכה

עצמו מדי שבת, כדי להמחיש מה עומד מעל מה ומה סדר העדיפויות במקרה של התנגשות בין התורה למוסדות המדינה. ציבור זה מאופיין, בדרך כלל, בתחושת מחויבות נמוכה, יחסית, להלכה. עם זאת, ודאי שיש בקרבו גם כאלו שמשתדלים בכל מאודם לשמור תורה ומצוות. ובמאמר מוסגר, תופעה זו, של אנשים המקפידים על שמירת ההלכה ואעפ"כ, במקום של סתירה, יעדיפו את הנאמנות לחוקי המדינה, קובעת מקום לעצמה ודורשת תשומת לב מיוחדת. כיצד ייתכן שאדם המקפיד על שמירת ההלכה יעדיף את השמירה על חוקי המדינה או פקודותיה במקרה של סתירה?! ברור שאי-אפשר

לחיות בסתירה פנימית כזו, על כן הם עושים כל מאמץ למצוא נימוקים תורניים לכך.

מאלף הוא הטיעון המרכזי נגד הסירוב לפקודת הגירוש: "הסירוב יפרק את הצבא ויגרום בכך לפיקוח-נפש". מנין הביטחון שזה יפרק את הצבא? אולי ההיפך? אולי הוא יגדיר מחדש את תפקידו של הצבא, להגן על עם ישראל, ובכך דווקא יחזק אותו? דבר שני, כבר קבע מו"ר הגר"א שפירא שליט"א, שסכנה זו של פירוק הצבא, אם היא בכלל קיימת, צריכה לעמוד דווקא נגד עיניהם של נותני הפקודות וראשי הצבא ולא של החיילים עצמם. והנקודה העיקרית, בשם טיעון זה, של פירוק הצבא ופיקוח-נפש, ניתן לבטל את כל התורה כולה. לפעמים העניין הוא ארץ-ישראל ולפעמים הוא חילול שבת (ראה ערך "חוות גלעד"). פעמים זו פריצות וחוסר צניעות, של שירות עם בנות, ופעמים זו סכנת שפיכות דמים, בפיצוץ גולגולות באלות בעמונה, שבנס לא הסתיימה במוות. אם לא נדע לעצור כאן ועכשיו, להכריז בקול ברור וצלול שהנאמנות להלכה היא מעל כל התחכמות ופלפולי סרק, נחזה במהרה בעוד ביצוע פקודות המנוגדות להלכה, המבוססות על טיעון המחץ של פירוק הצבא

ופיקוח-נפש. ייתכן שזהו עומק הפשט במושג ובצורך "לטהר את השרץ בק"ן טעמים". מסתבר שזה נעשה בתום לב, כפי שהיה אצל אליהו שפנה אל העם ואמר לו: "עד מתי אתם פוסחים על שתי הסעיפים, אם ה' הוא הא-לוהים לכו אחריו ואם הבעל לכו אחריו". כלומר, הם לא עבדו רק את הבעל, אלא גם את ה'. נאמנותם היתה נתונה לזה כמו לזה, הכיצד?! הרי זו סתירה? התורה הרי אוסרת לעבוד עבודה זרה? אלא מסתבר שהם מצאו תירוץ דחוקים וכל מיני סברות ופלפולים מדוע אין זה סותר, ובאמת האמינו בכך שהצדק עימם עד שהעמידם אליהו על טעותם.

ציבור זה, על כל גווניו, הוא עדיין רוב מניינו של הציבור הדתי-הלאומי. אך תחושתו היא, שעקב מעשי הגירוש והאכזריות של שליחי הממשלה, כמו גם צביעות מערכת המשפט והתקשורת, רבים בתוכו מתחילים להתפכח, ובנאמנותם הבלתי מסויגת למוסדות המדינה חלים סדקים מבורכים. תסמונת האישה המוכה, שבעלה שב ומכה אותה והיא חוזרת וסולחת, מתעלמת ממצבה, מרמה את עצמה שהכל בסדר וממשיכה בנאמנותה העיוורת לבעלה – תסמונת זו, הקיימת בציבור זה, הולכת ומתפוגגת.

אם רוב הציבור הזה,
בפועל, משתף פעולה
עם הגירוש, הוא לא
יכול וגם לא יוכל
להשפיע מאומה

ד. **הציבור השמאלני הדתי.** השקפת עולמו של ציבור זה בענייני יישוב ארץ-ישראל ומדינת ישראל שונה מהמקובל ברוב הציבור הדתי-הלאומי. חלקו תולה את השקפת עולמו ברבנים שכך חושבים, חלקו חושב כך מסיבות שונות. מכל מקום, ציבור זה הינו קטן מאוד. הוא מעולם לא הצליח להביא אפילו לבחירה של נציג אחד לכנסת ואף הוא מורכב מזרמים שונים.

מנאמנות למדינה לנאמנות לדבר ה'

לאחר ניתוח הקבוצות בציבור הדתי-לאומי, ניתן לברר את דרכנו המעשית לפעול עם המציאות. בראש ובראשונה נדרש לשנות את התודעה בתוך הציבור שלנו עצמנו. כל שלוש הקבוצות הראשונות מתנגדות לגירוש יהודים ומסירת שטחי ארץ-ישראל למחבלים (זאת, כמובן, בנוסף לדברים משותפים אחרים, שאין כאן מקומם), אך אם רוב הציבור הזה,

בפועל, משתף פעולה עם הגירוש, הוא לא יכול וגם לא יוכל להשפיע מאומה. אי-אפשר לשכנע אדם שמדובר במעשה לא מוסרי שאסור לעשותו, אם אתה בעצמך עושה אותו. כלומר, אם אתה כציבור מתנגד לגירוש אך תלמידך ובניך נראים על המרקע כשהם מגרשים יהודים מבתיהם, מוכח שלא מדובר במשהו מאוד בלתי מוסרי. הרי האדם הסביר אומר לעצמו: "לו הייתי מצטווה להרוג אדם חף מפשע, הייתי בוודאי מסרב פקודה (כפי שאכן הורו מנהיגי השמאל, לשיטתם, במקרה של גירוש ערבים). אם הם, הדתיים בעצמם, המתנגדים לפינוי, מבצעים זאת בעצמם, אות וסימן הוא לכך, שאין זה כל כך נורא". לכן אם רצוננו לפעול בקרב העם שיבין את חוסר הצדק, חוסר ההגיון והרשעות שבגירוש יהודים וויתור על חלקי הארץ הקדושה, תנאי בסיסי לכך הוא, שנימנע מלשתף פעולה עם גירוש זה. ברגע שקמו רבנים וחלקו על פסקו של הגר"א שפירא, הם במו ידיהם הכשירו ציבורית את הגירוש שהיה ואת הגירושים הבאים המתוכננים חלילה, גם אם ודאי שלא התכוונו לכך.

רק שינוי בתודעה שלנו; רק תודעה של נאמנות אך ורק לדבר ה' וממילא אי נאמנות לכל חוק או פקודה למה שנוגד את דבר ה'; רק חלחול התובנה שיש לנתק בין עצם העצמאות שעליה אנו שמחים ומודים לה', לבין ההנהגה הבוגדנית והמושחתת, שעמה אין אנו חשים שום הזדהות, וכלפי חוקיה, לפחות אלו שמנוגדים לתורה, אין לנו שום נאמנות – רק שינוי זה בתודעה יאפשר מצד אחד יצירת מסה

ללא שינוי בתודעה
של הציבור שלנו, לא
נוכל לשנות את
תודעת העם ולמקד
את תשומת לבו
לדברים החשובים
באמת

קריטית של סרבני גירוש, וממילא קושי טכני לצבא לבצע את הפשע, ומצד שני יוכל גם ליצור שינוי בתודעת העם, שיבין שמתרחש כאן משהו שהוא משמעותי ויש לצאת מהאדישות ולשים לב אליו. ללא שינוי בתודעה של הציבור שלנו, לא נוכל לשנות את תודעת העם ולמקד את תשומת לבו לדברים החשובים באמת. זאת משום שכל דברינו עתה, על תורת ישראל וארץ-ישראל, נתפסים כלא רציניים. זו הרי הסיבה העיקרית לכך שרוב בעלי התשובה מצטרפים לזרם החרדי, כי שם התחושה היא שאנשים באמת מאמינים במה שהם אומרים ונאמנותם לתורה ולדבר ה' היא מוחלטת. שינוי התודעה, הן

בתוך הציבור הדתי-הלאומי והן בציבור הכללי (אני מתכוון לעם, לא להנהגה ולראשי האליטות, שחלקם פשוט אנשים רעים ומושחתים), לא יוכל להיעשות בחרפות וגידופים או בהשמצות. לא מצד האמת, שכן דרכינו היא להגביר בתוכנו את מידת אהבת ישראל, ובאמת העם מרומה ומוסת ונגרר אחרי מנהיגיו, ולא מצד האפשרות הטכנית לשוחח להקשיב ולנהל שיח פורה וענייני. עלינו ליצור כינוסים, לכתוב מאמרים, ללמד, לא לטשטש הבדלים, אך גם לא להיגרר למחלוקות אישיות ולא ענייניות. זו אמנם דרך ארוכה, אך אין קצרה ממנה.

ההגנה על המאחזים והיישובים

לאור כל זאת, נדמה לי שאכן יש להמשיך ולהקשות על הצבא והמשטרה בביצוע פקודות של גירוש יהודים ולהמשיך להגיע למאחזים וליישובים שרוצים לעוקרם, וזאת

יש להמשיך ולהקשות
על הצבא והמשטרה
בגירוש יהודים
ולהמשיך להגיע
למאחזים וליישובים
שרוצים לעוקרם,
מתוך מגמה של
היאחזות ישראל
בארץ-

מתוך מגמה של היאחזות בארץ-ישראל, השתדלות כלפי שמיא, להרוויח זמן והבנה שאולי הנחישות שלנו תפגע במוטיבציה של החיילים והשוטרים ותגרור יותר ויותר סרבנות אפורה. יש כמובן להרבות בצילומים ולהביא כמה שיותר אנשי תקשורת כדי שיצלמו ובנוכחותם ירתיעו את אותם שוטרים אלימים. לפחות מסיבה זו שטות גמורה היא לפגוע באנשי התקשורת או ברכבם. סביר להניח שלו היה צלם תקשורת בתוך כל בית בעמונה, האלימות החייתית של השוטרים הייתה מופחתת. מי שקילל עיתונאים או ניקב את צמיגיהם סייע בכך למשטרה, מלבד נזקים נוספים שגרם במעשה זה. יש לעשות הכול כדי למנוע את אלימות השוטרים, יש להרבות

בכמה שיותר תביעות אזרחיות כנגד אותם אכזרים. עם זאת, אין טעם להיעצר ואין טעם להשקיע את מירב הכוחות בחזית זו, כל זמן שלא משתנית תודעת הציבור הדתי-הלאומי. עם כל הצער, עלינו להיות מודעים למציאות: ללא שינוי בתודעת הציבור הדתי-הלאומי, לא נוכל ליצור התנגדות ממשית לגירוש, אלא רק לעכבו.

מלחמת השחרור מהתקשורת

כדי לשנות את תודעת הציבור הדתי-הלאומי יש להפסיק את ההשתעבדות החולנית לתקשורת החילונית. זה הרי לא יאומן, אתה מסתובב ביישובים (גם בגוש-קטיף של ערב הגירוש) ורואה אנטנה כמעט מעל כל בית. ברוב מוחלט של היישובים נמכרים במכולת עיתוני התועבה וההסתה. אנחנו במו ידינו מממנים את הלוחמים בנו ואת המסיתים כנגד כל הקדוש והיקר לנו. זאת, בנוסף להרעלת נפשנו ונפש ילדינו. רוב הבעיות בציבור הדתי-

ביום העצמאות
הקרוב נמשיך להודות
לה' על חזרתנו
לארצנו אך נבחין
בברור בין עצם
העצמאות שנתן לנו
ה', לבין הממשלה,
מערכת ראשי
והתקשורת
הצבא

הלאומי נובעות מההשתעבדות לתקשורת זו – תופעות החילון, הקושי בהקמת משפחה הנובע בעיקר מתפיסה מעוותת של זוגיות וחיי משפחה, קשיים בלימוד גמרא, הנובעים רבות מטומאה וחוסר טהרה, ההיגררות אחרי עולם הערכים והמושגים המעוות של עולם התקשורת הישראלי, ההשתעבדות לשלטון החוק (במידה שהחוק מוצא חן בעיני האליטות, כמובן). אף אדם סביר לא היה קונה אוכל שמזיק לבריאותו ולבריאות משפחתו, ואילו את המזון הרוחני הזה, המזיק כל כך לבריאות נפשנו, אנו קונים ומכניסים לבתינו יום-יום. כל זמן שלא נכריז מלחמה על הכנסת התקשורת החילונית לבתינו, אין כמעט סיכוי לשנות את תודעת הציבור לנאמנות לדבר ה' ולהזדהות עם

ההלכה במקום נאמנות והזדהות עם הממסד ותרבותו וכל הלך רוחו. ואולם אין זה סותר כלל את הצורך שלנו להשתמש בתקשורת זו כדי לפנות באמצעותה לעם ישראל, כפי שנאמר לעיל. אבל אין די במאבק שלילי, חייבים ליצור אלטרנטיבות, כפי שיזם מו"ר הרב מלמד שליט"א, הקמת ערוצי רדיו, אינטרנט ועיתונות חלופיים. זאת בנוסף ליצירת ספרות ותרבות חלופית.

התקווה

המשך תכנון מעשי הגירוש והפשע, במקביל לשחיתות השלטון וההידרדרות הערכית והמוסרית במדינה מצד אחד, ומיקוד עיקר מאמצינו לשינוי דרסטי של רמת החשיפה לתקשורת החילונית ושינוי תודעת הנאמנות וההזדהות עם מוסדות המדינה, בתוך הציבור הדתי-הלאומי, מצד שני, ייתכן שיחוללו בסופו של דבר תהליך של סרבנות המונית ומשמעותית של ילדינו ותלמידינו בהשתתפות בפשעים אלו, של גירוש יהודים מאדמתם ונחלתם ומסירתם לאויב. סרבנות משמעותית כזו, אם תהיה, תאפשר חשיפת הציבור החילוני לרצינות כוונותינו וטענותינו ומתוך כך להקשבתו לדברינו. פתיחות, אשר תביא, בעזרת ה', גם לנכונות לשינוי בתודעה שלהם ולהתקרבות לתורה ומתוך כך לארץ-ישראל. התקווה היא שתיוקן זה יהיה לא רק בשיפור בפרטים אלו או אחרים, אלא בשאיפה להקמת הקומה השנייה של מדינת ישראל, הקומה הרוחנית. הקמת מדינה יהודית בכל אורחותיה, הפועלת על-פי התורה. דבר זה יבוא אך ורק לאחר התבססות התבונה, שמוסדות מדינת ישראל החילוניים מיצו את עצמם ואת תפקידם ההיסטורי, והגיע הזמן לבניית הקומה השנייה של משיח בן דוד (על-פי "המספד בירושלים", מאמרי הראי"ה).

יום העצמאות המחשבתית

ביום העצמאות הקרוב נמשיך להודות לה' על חזרתנו לארצנו, על עצמאותנו ופדות נפשנו, אך נדע לעשות את ההבחנה הברורה, שלא תמיד הקפדנו לעשותה, בין עצם העצמאות שנתן לנו ה', לבין הממשלה, מערכת המשפט, ראשי הצבא, התקשורת והממסד, שאותם, את החלטותיהם ואת מעשיהם ביקר וביטל מו"ר הרצ"י זצ"ל לא אחת, בביטויים קשים וחרिפים. נקבל על עצמנו להיות נאמנים אך ורק לדבר ה'. נפעל לריכוז מאמץ להשתחררות מההשתעבדות לתקשורת ונשאף לעצמאות מחשבתית שאינה משועבדת ואינה מושפעת ממעצבי דעת הקהל בישראל.

להיות פעיל, אבל ירושלמי

היכן מצוי המרכז התרבותי של עם ישראל? היכן מרכז הכובד - התערות או התבדלות? הרב שרייבר על גטאות, מאבק ובוקר טוב

לא להמאיס ארץ חמדה

רבות נכתב בתקופה האחרונה, בעלונים ובדפי פרשות-שבוע למיניהם, על הערך הנשגב של להיות "פעיל תל-אביבי", ובוודאי שאין איש מתנגד לכך. להיפך, ודאי שאנו

מחזקים ידיהם של כל שלוחי מצווה, בכל מקום קיבוץ יהודי בעולם בכלל ובארץ-ישראל בפרט. אך כמדומה שהצגת הדברים

הרב אברהם יעקב שרייבר

רב ק"ק כפר-דרום, אשקלון

כפי שהם נכתבים – שהיום זוהי המשימה החשובה, בה"א הידיעה, ואפילו "בלי להקים דוכנים" אלא רק "לחיות שם ולהגיד בוקר טוב", ומתוך געגוע ל"שאוונה של עיר ולעשן שבה" וששם "המרכז התרבותי של עם ישראל, והכל זו שם", ובהדגשה שזוהי משימה חשובה יותר מלהסתגר ב"גטאות" ואפילו אם הם נמצאים במקומות חלוציים שיש בהם בניין הארץ ויישובה, שהיא המצווה השקולה כנגד כל התורה כולה – הצגה זו היא בעייתית ונתונה לבירור גדול.

מעבר לצד המוסרי הפשוט, בימים שבהם מתיישבים חלוצים רבים נתונים במתקפה עזה מצד סטרא דשמאלא, והם אינם יודעים מה ילד יום ומה עלול להתרחש ביישוביהם הפורחים, שבהם השקיעו את מיטב חלבם ודמם – לצד מתקפה מדינית ותקשורתית, ולצד ייבוש תקציבים וגזירות והגבלות שונות ומשונות – הנה באים דווקא אנשי שלומנו, ומה שיש להם לכתוב בעלונים הוא על כך שכל מפעל החיים האדיר הזה הוא למעשה מיותר

וכבר אינו תואם את צורכי התקופה והזמן. ובמקום להציב כמטרה דחופה לעורר ציבור רחב לעלות בהמוניו לאותם המקומות ולהתיישב בהם בזמן קרוב ביותר, הם גורמים לדבר הפוך – להמאסת ארץ חמדה בעיני רבים ולהחלשת ציבור גדול העומד ממש באמצע המערכה.

מעבר לכך, אינני זוכה להבין מדוע אותם עורכי עלונים והכותבים בהם מוצאים טעם להתגולל כמעט מידי שבת דווקא על המתיישבים החלוצים ביהודה ושומרון, אך אינם חושבים לקרוא לאלפי מתיישבים בשכונות יוקרה דתיות ברחבי הארץ, שאולי הם יבואו בהמוניהם לפעול בתל-אביב, ולא להישאר ספונים בביתם ששם אולי המעשה החלוצי איננו כל כך גדול.

לא להיבלע בתל-אביב

מעבר לכל אלה, נראה שבקריאה הכנועה והנרגשת להיות "פעיל תל-אביבי" ישנה

נסיגה גדולה מהבנת מהלך הגאולה שאנו זוכים לו בדורות האחרונים.

לצד ייבוש תקציבים
וגזירות שונות ומשונות
– הנה באים דווקא
אנשי שלומנו, וכל
שיש להם לכתוב
בעלונים הוא שכל
מפעל החיים האדיר
הזה מיותר וכבר אינו
תואם את צורכי
התקופה והזמן

ידועה קריאתו של מרן הראי"ה זצ"ל להקמת "דגל ירושלים", זוהי התנועה שמבארת את שיבת ציון על בסיס הקודש, בניגוד לתפיסה שרווחה אצל ראשי התנועה הציונית ש"הציונות דבר אין לה עם הדת". ובמקום אחר (לנתיבות ישראל ח"א עמ' צט) קבלה מהרב על סדר הגאולה מהפסוקים האחרונים בתהילים ס"ט) אנו לומדים שיש בכך שלבים בהתקדמות הגאולה. מ"וישבו שם וירשוה" – אנשים בלי שם, אנשים שמתביישים ביהדותם ואף מתנחשים לה, יבוא זמן של "זרע עבדיו ינחלוה", מתנחלים בארץ שהם עבדי ה' והפסגה "ואוהבי שמו ישכנו בה". אוהבי ה', זרע אברהם אוהבי, שמתוך

אהבתם ימסרו את נפשם להשכין את השכינה בארץ ויעמדו בכוחות עילאיים מול כל

הקשיים למען שמו באהבה. זהו לענ"ד המהלך של דגל ירושלים. **להקים ציבורים קדושים!** להקים יישובים ומתוך כך מועצות ומתוך כך ערים ומתוך כך את הארץ כולה שתהיה ממלכת כוהנים וגוי קדוש.

אולי צריך לומר **שהמאבק הרוחני העיקרי שלנו הוא דווקא במה שמיוצג בתל-אביב,** העיר העברית הראשונה. העיר החביבה עלינו מאוד מצד יישוב הארץ שנתחדש בה, אך העיר שאנו צריכים להילחם (!) בדעות של מי שמנסה להפוך אותה לאיזו שהיא אמירה רוחנית ערכית. להיות "פעיל תל-אביבי" פירושו לחזור ולהיבלע כפרטים בתוך אותה תפיסה הפכית ממש לדגל ירושלים. **אולי פרטים "מחייכים ונחמדים",** ובוודאי פרטים שיכולים לזכות את הרבים ויבואו על שכרם בזה ובבא, אך אין בכך את המענה התרבותי העיקרי והאמיתי לאותה תפיסה הרוצה לראות אותנו כמדינה בין כל המדינות ומבקשת לעקור את כל הקדוש והיקר לנו – מה שהוא בלתי אפשרי ועל כן מביא מכאובים רבים ונוראיים. ומי שתוהה על הראשונות (ועל דברי רבותינו שאת מימיהם אנו שותים), וקורא לעצור את מהלך ההתיישבות התורנית – אידיאולוגית – ולחזור ולחיות כפרטים בכרך הגדול, מציב את עצמו בצד הלא נכון של המערכה, ולמעשה משתף פעולה עם כל אותם הכוחות הרוצים לבלע ולהרוס ולעכב את גאולתן של ישראל, אשר דווקא משום כך הם נתקפים בבולמוס בלתי מוסבר של חורבן והרס היישובים הקדושים הללו.

זוהי הקריאה למדרגה החדשה: להיות אנשי תורה עם "חוט שדרה" ועם "זקיפות קומה שבקדושה", להיות מנהיגים ולא מונהגים ולהביא את הבשורה החדשה של ציבוריות קדושה

בימים אלו אנו נדרשים להיות דווקא "**פעילים ירושלמים**". ומתוך קדושת ירושלים של מעלה, להרחיב את הארץ כולה ולבנותה על טהרת הקודש. להקים יישובים גדולים המציגים אפשרות אחרת של ניהול החיים על כל מדרגותיהם, חיים מלאים ושלמים היוצאים מתוך תורה ונבנים בעשייה ובאומץ, בגבורה ובחריצות, והכל מתוך קדושה וטהרה.

זוהי הקריאה למדרגה החדשה הכל כך מדוברת בימים אלו בבתי מדרשינו: להיות אנשי תורה עם "חוט שדרה" ועם "זקיפות קומה שבקדושה", להיות מנהיגים ולא מונהגים, ולהביא את הבשורה החדשה של ציבוריות קדושה, שהיא-היא שיכולה להשפיע באמת ולרומם את הדור כולו, ובכללם את אנשי תל-אביב והנלווים אליהם, לגאולה ולתשובה שלמה, תשובה מאהבה בב"א.

אצבע על הדופק

האם האירועים שעברנו – גוש-קטיף, עמונה – משפיעים על יחסנו ליום העצמאות? התכנסנו כמה חברים לדבר על רגשות, על תחושות ועל מחשבות ביחסינו למדינת ישראל שאחרי גוש-קטיף ועמונה, ומתוך כך ליום העצמאות.

אין זה מאמר, אין כאן תורה סדורה ושלמה, אבל יש כאן שאלות, ספקות, מחשבות, רגשות. אנו מקווים שכל אחד מכם ימצא את עצמו בדברים אלו, ויפיק מהם תועלת.

משתתפים: יאיר, משה, עמיחי, גלעד, בני ושלומי.

יאיר: אני מרגיש אצלי שינוי גדול ביחס ליום העצמאות. אני לא בהכרח אוהב את השינוי הזה. פעם היינו מגיעים ליום העצמאות בשמחה. מאז גוש-קטיף ועמונה – הכול שונה, אין שמחה והתלהבות. כשאני רואה איש צבא, הדבר הראשון שאני בודק הוא האם הוא היה בגירוש. הדגל, שבעבר היה מזוי משהו בלב, כבר לא אומר אותו דבר.

משה: אני מגיע ליום העצמאות הזה מבולבל, לא נכנס אליו בצורה פשוטה. השנה אעשה את הכול כמו בשנים שעברו, אבל יעלו לי סימני שאלה. לא כל כך במובן השכלי, אלא באופן רגשי. כמו כניסה לראש השנה – לפעמים נכנסים מתוך הכנה, ואז הכול זורם, ולפעמים צריך להתניע את עצמך דרך השכל עד שזה מצליח. אותו דבר יום העצמאות. צריך להחיות הכל מחדש. בשכל לא השתנו הדברים, אך הכניסה שונה, יש סימן שאלה, ספק.

עמיחי: אצלנו במשפחה, השואה היתה מודגשת מאוד, בהקשר הזה יום העצמאות נחגג בשמחה גדולה, עם סעודה גדולה. על רקע השואה הודגש ערכה של מדינה. אבי סיפר לי שהוא עלה בגיל עשר והגיע לישיבה חרדית, ושגם החרדים שמחו על נס ההצלה והקמת המדינה, ומצד זה אין שום שינוי והכל שריר וקיים. בגירוש התחדדו נקודות שהיו מטושטשות. לפני כמה שנים היינו קופצים על כל קצין שנכנס ל"מרכז", שרים לקראתו בעיניים בורקות. היום זו שמחה לא שטחית, יש פרופורציות אחרות.

יש חילוק בין המדינה כמדינה לבין הממשלה. מצד אחד, חזרת עם ישראל לארצו והשבת עולם התורה למקום שהוא מרכז העולם היהודי, כל זה שריר וקיים. לעומת זה יש הממשלה, בית המשפט העליון – בעבר, מתוך אהבתנו למדינה, הערצנו אותם, היום אנחנו בודקים כל דבר לגופו של עניין.

משה: עיקר השמחה היא על המדינה שמצילה יהודים:

עמיחי: זה הרקע שלא השתנה.

משה: הגירוש מגוש-קטיף המחיש שיש דברים שלא חשבנו שיכולים לקרות. יותר מזה, יש גורמים שחושבים שמדינת ישראל מפריעה לעם ישראל להתקדם ליעדים שהוא צריך להגיע אליהם. אולי יש חשש שהמדינה בסופו של דבר לא תוכל להגן על יהודים? אולי היא באמת מפריעה להתקדמות של עם ישראל?

עמיחי: אני חושב שהתמונה לפיה כל המערכות קורסות היא לא נכונה. למרות גוש-קטיף, המדינה עדיין מגינה על היהודים היושבים בה.

גלעד: מבחינת ההרגשה שום דבר לא השתנה ביחס למדינה. הקומה הבסיסית היא שיש לנו בית – וזה לא השתנה למרות הגירוש. אותם חיילים שגירשו, ממשיכים להגן עלינו, זו הקומה האנושית הפשוטה שחייבת להישמר, גם מצד הכרת טובה לקב"ה.

ברגש אני לא מסתכל על הרמטכ"ל כמו פעם, קשה לי להביט בו, אבל השכל מזכיר לי שהוא ממשיך להגן על עם ישראל. השכל עוזר לי להישיר מבט, אבל ההרגשה נותרת מורכבת. מעבר לכך, מי שלמד ב"מרכז" ובנותיה, יודע שבעצם ההוויה של המדינה יש קדושה. למדינת ישראל, כפי שהיא, יש ערך רוחני. ברמה התורנית המצווה הכללית לא השתנתה, והגדרת הרמב"ן לא התפוגגה. שמחת המצווה היא על-פי השטח של הארץ שבידינו, וזה עדיין יותר מאשר לפני ששת-הימים.

עמיחי: ברמת המצווה שעליה דיברת, צריך לזכור שמול קידוש ה' בקיומה של המדינה והצבא, גוש-קטיף היה חילול ה' נורא ואיום, שאנחנו בידינו הפקענו את הארץ מאיתנו. כך שיש תסבוכת ברמה התורנית שעליה דיברת. בתוך התחום של שיקולי מצווה, מה עושים שיש חילול ה' נורא שכזה? כאן בדיוק טמון הפלונטר.

גלעד: לא אמרת את זה כל השנים ביחס לבתי המשפט ומערכת החינוך, וביחס לשבת, למרות שתמיד הדברים לא היו כמו שרצינו. למה רק כשפוגעים בציפור הנפש שלנו, פתאום אנחנו מתייחסים לצד של חילול ה'?

יאיר: ברמה האנושית הבסיסית – מי שפוגעים ביקר לו ולא מוחה, אינו אנושי ואינו מובן. זה לא הגיוני. באופן טבעי אתה קופץ כשפוגעים בציפור הנפש שלך. בשיתוף עם מדינת ישראל, כל עוד האינטרס משותף, ניתן להתעלם מהחסרונות האחרים, אחרי שפוגעים במבנה המשותף יש מובן של פירוק שותפות.

גלעד: עצם קיום המדינה חשוב, היא לא רק כלי. לא לחינם הזכיר הרצי"ה "גדול קידוש ה' מחילול ה'". אפילו באותה מציאות כשיש קידוש ה' וחילול ה', קידוש ה' גדול יותר. אם היום אנחנו לא מבינים את זה, סימן שלא למדנו מספיק.

בני: בחודשים האחרונים אחרי הגירוש נעתי בין זעם לייאוש, במחשבה שאולי רימו אותנו בכל מה שלמדנו. אז מה כן? אין לי תשובה, לא ברור אם יש למישהו תשובה לאן הולכים, ומה צריך לעשות.

עמיחי: אנחנו לא יכולים להרשות לעצמנו לזרום. צריך להשאיר נקודה של השקפה בהירה.

בני: אני מסכים. בסך הכול כל העוגנים שהיו התרופפו, אנחנו עומדים במבחן קשה. אני נותן קרדיט למי שלימד אותי עד היום, מה שלמדתי זה לתחום דברים, להבחין מה זו רשעות, אבל ברמה המעשית יש שאלות שאף אחד לא יודע לתת תשובה ברורה. מה כן? – יש רצון ה', נשתדל ללכת לאורו.

משה: אני אעשה איפכא מסתברא. אני לא חושב שרוב המגרשים רשעים, הרוב פשוט אטומים. יש פה כמה שכל אחד לא שם לב מה קורה לשני. מצד שני אני לא מיואש לגמרי, ראש ממשלה שמתיישב על כיסאו שם את עצמו במסורת לא של 50 שנה אלא של 3,500 שנה. לא כל כך מהר אנשים יעזבו את היהדות שלהם, יש עם מי לדבר על חינוך יהודי, על מדינה יהודית. יש חולשה, אבל בגדול נראה לי שעדיין היושבים פה הולכים לקיום יהודי.

גלעד: אנחנו שוכחים את הוודאות בגאולה? מה איתה?

משה : אני חושב שהוודאות נפגעה. יש אופטימיות, אין מסלול התרסקות ברור, אבל הוודאות נפגמה.

שלומי : מבחינה שכלית קל לי לשמוח ביום העצמאות, לא רק בגלל השואה. למדנו מה מאפיין את משיח בן יוסף. בזמן הרב זצ"ל התלבטו הגדולים, האם יש כאן משיח בן יוסף שצריך להתפלל שלא ימות. מובטח לפי הגר"א שהוא לא ימות, ובכל זאת צריך להתפלל שלא ימות. לפי הרצי"ה יש חלוקה ברורה בין הממשלה למדינה. ההבחנה הזו היא בסיסית ולעיתים קשה לתפוס אותה. יש מיץ ויש בקבוק, יש אור ויש כלים. בגלל שאחד מהם גרוע, זה לא אומר שהכול גרוע. ה' נתן לנו מסגרת של קיבוץ גלויות בלי להבטיח שלא יהיו בעיות. מדינה לא מתאפיינת בדגל, בהמנון, אלא דרגות מדינה בעבורי היא מה שמתאים לתהליך הגאולה. לטוב שבה נתייחס בהתאם, ומה שלא מתאים לתהליך הגאולה לא שייך אצלנו.

פעילות תנועת קוממיות

דו"ח מעשי ◀ קוממיות ▶ אדר - ניסן

◀ בחירות

בחודשים האחרונים עברה עלינו מערכת בחירות בארץ, גופים רבים נרתמו לעשייה ולפעילות כדי להשפיע על תוצאות הבחירות.

מטה "זזים ימינה" פעל ברחבי הארץ כדי להוסיף הבנה לציבור הרחב, מדוע לא להצביע למפלגת "קדימה" ולמה כן להצביע לימין המאמין.

- תנועת "קוממיות" זכתה לחבר בין המטה הגדול לבין מפלגת הימין המאמין לשיתוף פעולה והליכה יד ביד לטובת כולנו.
- חברי תנועת "קוממיות" לקחו על עצמם לרכז את הפעלת יישובי בנימין בערי המרכז, מתל-אביב ועד ראש-העין.
- הנוער בישיבות ובאולפנות, שיצר קשרים טובים עם רכזי התנועה הודרך בדרך זו לפעילות מגוונת לקראת הבחירות בעמידה בצמתים, פנים אל פנים ועוד ועוד.
- לקראת הבחירות הופעל מטה מיוחד ששלח לכ-100 קלפיות במגזר הערבי משקיפים וחברי קלפי, כדי למנוע זיופים ואכן נתפסו רבים כאלה והוגשו תלונות.

◀ פסח

בחול-המועד פסח התקיימה צעדה מבית-אל ומדולב למאחז "יד יאיר", צעדה שתוכננה על ידי "נוער למען ארץ-ישראל" ודניאלה וייס. תנועת "קוממיות" הפנתה את עבודת הרכזים לטובת העניין, שלחה sms וכיוונה בשטח את הצועדים, כדי שהצעדה והאירוע יצליחו, תוך שיתוף פעולה טוב ומבורך.

◀ בג"ץ

חברי תנועת "קוממיות" הגישו שלוש תלונות על בנייה בלתי חוקית במגזר הערבי וכמה תלונות נוספות עומדות על הפרק.

◀ עזרה לעקורים

- ביד-בנימין מופעל על-ידינו בית-מדרש קהילתי. בכינוס הפתיחה השתתפו הרב דוב ליאור והרב יהושע שפירא. בבית המדרש יהיו סדרות שיעורים עם רבנים שונים וכן שיחות וסדנאות עם אנשי מקצוע שונים בהתאם לצרכים במקום.
- בניצן קיים בית מדרש לנשים שבו מועברים שיעורים מגוונים וסדנאות. "קוממיות" מסייעת תקציבית כדי לעזור למעוניינים ללמוד במקום.

◀ ובהמשך...

אנו מתארגנים לקראת מבצע תשובה גדול מאוד. פרסום ופרטים בנושא יהיו בעז"ה בשבועות הקרובים.

◀ ארץ-ישראל

בעקבות ההסכמים הקואליציוניים והמחשבה על פגיעה במאחזים בכל יו"ש, אנו נערכים ומתכוננים לבאות.

ניתן להצטרף למאגר sms. פרטים במשרדי התנועה.